

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه‌شنبه (۱۹) اسفندماه ۱۳۴۸

فهرست مطالب :

- ۱-قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲-بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر رفعت-محمد اسدی- معزی .
- ۳-تصویب صورت جلسه‌های ۱۷۴-۱۷۸
- ۴-تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای دکتر یگانه وزیر مشاور .
- ۵-تقدیم يك فقره اصلاح بودجه و چهار فقره صورت دیون بوسیله آقای قوام‌صدری معاون وزارت دارائی .
- ۶-طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون استخدام و سازمانهای اداری راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ لایحه قانونی استخدام کشوری و ارسال به مجلس سنا .
- ۷-طرح و تصویب گزارش يك فوریتی کمیسیون کشور راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری و ارسال به مجلس سنا .
- ۸-اعلام وصول و قرائت نامه مربوط بیک فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۹-اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۰-قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد- ختم جلسه .

مجلس ساعت نه و پنج دقیقه صبح بریاست آقای دکتر حسین خطیبی (نایب رئیس) تشکیل گردید

- ۱-دکتر پروتو اعظم- تیمسار حکیمیان- دکتر صاحب‌قلم - خانلر فراچورلو - بزشکیور .
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر رفعت- محمد اسدی- معزی

نایب رئیس- بیانات قبل از دستور را شروع میکنیم آقای دکتر رفعت تشریف بیاورید .
 دکتر رفعت - با اجازه مقام ریاست ،
 همکاریان گرامی بخوبی از جریان استقبال کم نظیر و پذیرائی احترام آمیز و پر شکوه از رهبر عالیقدر ایران در پاکستان آگاهند (صحیح است) .

این احساسات که ناشی از عواطف دوستانه دولت است

۱-قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

نایب رئیس-اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
 (تشریح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقایان:

دکتر صدر- مهندس زنجانی- دکتر ملکی-رضازاده
 مهندس معینی‌زند- مهندس پرویز بهبودی - ماهیار- انشاء
 اهری- دانشمند- رضوی- دکتر رهنوردی- دکتر زعفرانلو
 ریگی- شکبیا- شیخ بهائی- فیاض- مهندس قادر بناد- کورس
 مجد- موقر- مهرزاد- تیمسار هما یونی- فروتن .

غائبین مریض- آقایان :

ارسنجانی- دکتر عدل طباطبائی - بوشهری- پاینده

آنچنان صمیمانه بود که از هر لحاظ که فکر شود در جهان امروز بی سابقه است (صحیح است)

قرآن کریم عامل اصلی همبستگی ملت پاکستان و ایران است (صحیح است) شاهنشاه آریامهر که به عنوان مباشر صلح و برجمدار صلح و امنیت مجیدیت و معروفیت دارند مورد احترام همگان هستند، پیش از این، شجاعت معظم له در حفظ صلح جهانی که شایسته است حضرت زوال آقا محمد یحیی خان رئیس جمهوری کشور دوست و متحد و برادر ما پاکستان در توفیق که با افتخار میهمان عالیقدر خود شاهنشاه آریامهر ترتیب داده بودند از رهبر عالیقدر ما بحق تجلیل شایسته کرده و چنین فرمودند:

«برای من مایه خرسندی بسیار است که به اعلیحضرت شاهنشاه و همراهان عالیقدر اعلیحضرت صمیمانه خوش آمد بگویم در این کشور شاد در میان برادران خود هستیم و کشور ما برای پیوندهای دیرین که ناشی از نزدیکی جغرافیایی میراث معنوی و تاریخی فرهنگی مشترک است بیکدیگر بسیار نزدیک هستند برای ما موجب رضاست که این پیوندها پیوسته از طریق همکاری نزدیک در تمام زمینهها و بر اثر اعتماد متقابل نیرومندتر میشود در میان ما روابط خاصی برقرار شده است که هر دو کشور میتوانند حق با افتخار کنند و لازم به تکرار این نکته نیست که باز دیگر بگوئیم پاکستان و ایران در واقع یک روح در دو بدن هستند شخص اعلیحضرت برای پاکستان دوستی بسیار قابل اعتماد هستند و دلستکی دائمی اعلیحضرت بدرقاه پاکستان اثر همیشگی در خاطر مردم ما بجای نهاده است. باز دیدههای مسرت بار اعلیحضرت از پاکستان بمردم این کشور فرصت میدهد علاقه و احترامی را که نسبت به شخص اعلیحضرت و ملت سرادر خود ایران دارند ابراز کنند»

مانیز بنوبه خود بکرات شاهد محبت و علاقه برادران ایرانی نسبت به پاکستان بوده ایم.

من شخصاً خاطرات بسیار خوشی از پذیرائی باشکوه و مهمان نوازی گرمی که چهار ماه پیش ضمن بازدید از ایران شاهد آن بودم دارم من بهر جا که رفتم با محبت پذیرش و برادرانه ابرائیا رو برو شدم.

ضمن این بازدید من شاهد نشانههای بارز و تغییر ناپذیر انقلاب سفیدی بودم که تحت رهبری خردمندان اعلیحضرت شاهنشاه در ایران صورت گرفته است.

شهرهای ابراهیمای تازه یافته است در شیراز و روستاها نیروی تازه خاری شده است و در واقع در تمام زمینهها کوششهای انسانی آثار تجدید حیات و تجدید ساختمان در ایران هویداست.

همکاران محترم توجه دارند که حضرت رئیس جمهوری پاکستان با بیانات شیوای بوجه احسن از رهبر خردمند ایران تجلیل بسزائی کرده و پیشرفت ها و ترقیات چشمگیر مملکت ما را از روی حقیقت و واقع ستوده اند و مهمترین مسئله و مطلبی که در بیانات مستدل و منطقی رهبر مدبر ایران و حضرت رئیس جمهوری پاکستان جلب توجه کرد علاقه قلبی و احساسات پاک سران هر دو کشور نسبت با استقرار صلح و امنیت و اجرای عدالت کامل در منطقه خاور میانه عربی و حفظ مصالح و منافع ملل اسلامی بود.

شاهنشاه آریامهر هیچوقت از ابراز این حقیقت خودداری نکرده اند که با اعمال زور و قوه قهریه نباید به حقوق مسلم ملل تجاوز شود و مدام طرفدار این رویه انسانی بوده هستند که حسن تفاهم متقابل و دوستی و یگانگی ملل مهمترین عامل استقرار صلح و آرامش در میان ملل مختلف است و با اتکاء به یک چنین نظریه عالی و انسانی بود که معظم له و حضرت رئیس جمهوری پاکستان در رفیع غائله خوئین خاور میانه عربی و جلوگیری از تشدید و خامت اوضاع آن سامان خواستار چندی اجرای قطعنامه ۲۲ نوامبر شورای امنیت سازمان ملل متحد هستند و صمیمانه اعتقاد دارند که طرفین متخاصم از توسل با سلاح و زور خودداری و اختلافات خود را از طریق اجرای قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل حل نمایند و توجاه عمیق و قلبی رهبر عالیقدر ایران به صلح و امنیت خاور میانه در خور هر نوع ستایش است و یکی از عوامل مؤثر حفظ صلح و آرامش در این منطقه حساس جهان است. و بهترین مظهر آن سازمان عمران منطقه است که حقا' توانسته است سر مشق رضایتبخشی برای همه جوامع دیگر جهان که در این شرائط هستند باشد و راه برای سایر کشورهای مسلمان که مایل باشند به سازمان عمران منطقه ای بپیوندند باز است.

همکاری و حسن تفاهم و هم آهنگی سه کشور متحد و برادر ایران - ترکیه - پاکستان در اثر درایت و روشن بینی رهبران خود در این راه به موفقیت های بسیاری نائل آمده و آینده بس درخشانی برای سه ملت متحد و برادر خود پیش

دیداند من بنام یک نماینده ملت ایران از تجلیل و پذیرائی شکوهی که در کشور پاکستان همان کشور بیکه متجاوز از هفت هزار سال با ما پیوندی ریشه دار و عمیق دارد از رهبر خردمند ما بعمل آمد از سران آن کشور دوست و ملت متحد و برادر پاکستان صمیمانه سپاسگزارم (احسن است) و امیدوارم مسکریهای متقابل و حسن تفاهم موجود و برادری و دوست دو ملت و دو کشور ثمرات بسیار نیکویی برای دو ملت هم کیش بار آورد (احسن است).

نایب رئیس - آقای محمد اسدی تشریف بیاورید **اسدی -** بنده از فرمایش دولت و همکار عزیزم آقای دکتر رفعت استفاده میکنم و باطلاع کلیه دوستان و همکاران عزیزم میرسانم که مسافرت شاهنشاه آریامهر بهر کجا که تشریف فرما شده اند توأم با موفقیت و ارزنده بوده است (صحیح است) شاهنشاه آریامهر وقتیکه به آمریکا تشریف فرما شدند بنده نیز بعلمت کسالت فرزندم در آمریکا بودم برای العین شاهد احساسات ایرانیان پاک سرشت و دانشجویان عزیز ایرانی که در آمریکا مشغول تحصیل هستند بودم این دانشجویان عزیز ایرانی که خود را برای خدمت فردای ایران آماده میسازند با درآمد کمی که دارند و کمک ناچیزی که در دست یافت میکنند برای اینکه بتوانند وجود مقدس شاهنشاه آریامهر را زیادهت کنند از اطراف و انکشاف آمریکا از شرق و غرب و جنوب و شمال به نیویورک آمدند و در خیابان های واشنگتن و در سفارت ایران در واشنگتن با احساسات قابل تقدیری شاهنشاه عزیز ما را با چشمان اشکبار که توأم با احساسات وطن پرستانه بود زیارت میکردند ایرانی با شرف است با شرف دنیا آمده و با شرف هم از دنیا خواهد رفت این احساسات دانشجویان ایرانی مسا قابل تقدیر است (صحیح است) شاهنشاه آریامهر نطق تلویزیونی در آمریکا فرمودند آقایان بخدا قسم نطق تلویزیونی اعلیحضرت برای دنیا موجب سعادت بود بقدری جوابهای عالی و رسا به معجزین تلویزیون دادند که موجب اعجاب تمام آمریکاییان بود و بنده که در آن موقع در آمریکا بودم با قلبی ایرانی بودن خودم بیش از پیش افتخار میکردم برای اینکه بقدری اثر مباحثه تلویزیونی اعلیحضرت فرموده های عالی بود که همه بمن میگفتند خوشا سعادتتان که چنین رهبر و پادشاهی دارید زبان عالی میدانند قدرت بیان عالی دارند و در امور سیاسی کاملاً آرا دارند پس آقای دکتر رفعت

عزیز اعلیحضرت تنها در پاکستان مورد تکریم قرار نکرده بلکه ایشان بهر کجا که قدم میگذارند مورد احترام قاطبه مردم دنیا هستند آقایان ما باید این را بدانیم امید ما فقط به شاهنشاه آریامهر است و بغیر از ایشان ما کسی را نداریم (صحیح است) یک دکتر ایرانی که ناچارم اسمش را بعنوان یک وطن پرست ببرم و آقای دکتر میر غلامسیر آقایان کدور آمریکا بوده اند این دکتر را می شناسند دکتر عبدالحسین اسلامی است ایشان روی وطن پرستی خودش دستور داده تمام تلویزیونهای آن بیمارستان را که هشتصد دستگاه بود کمالهاش را برگردانند باطاق بیماران و نطق و مصاحبه اعلیحضرت را بشنوند وقتی نطق اعلیحضرت از تلویزیون تمام شده من احساس غم و فراقوان میکردم و همه نیز تجلیل میکردند (صحیح است) این برای ما سعادت است در ضمن من از موقعیت میخواهم استفاده کنم و مطالبی ضروری را با اجازه جناب آقای رئیس محترم و با اجازه همکاران بعرض ساخت مقدس مجلس شورای ملی میرسانم اصل تشویق برای هر فردی محترم است منم از این اصل تبعیت میکنم دید من الآن دید مردم مغان است و زبرداد گستری جناب آقای پرتو دستگاه فضا را در مغان پیاده کردند و مردم از وجود دستگاه فضائی برخوردارند آقای عطارد معاون محترم وزارت دادگستری و رئیس کل ثبت اسناد مملکتی دستگاه ثبت اسناد را در مغان پیاده کرد و مردم مغان از این همه توجیه معلومین دولت و توجیه آقای معاون وزارت دادگستری سپاسگزارند (بکنفر از نمایندگان - بسیار مرد فعالی است) مهندس صدیقانی رئیس محترم کل بانک کشاورزی دستگاه بانک کشاورزی را در منطقه کشاورزی مغان پیاده کرده و دو بیست هزار نفر مردم مغان از برکت وجود بانک کشاورزی برخوردار شده اند از این بانک برای پیشرفت کشاورزی در آن منطقه در آمد مردم دارد بالا میرود وقتی مردم راحت باشند نظر اعلیحضرت همایونی که رفاد کشاورزان است تأمین میشود قدرت الله خدا باری رئیس سابق آمار مملکتی اداره آمار را در آنجا دایر کرده و مردم دیگر برای تهیه رونوشت شناسنامه با ازدواج و طلاق به مشکین شهر وارد بیل میروند اما متأسفانه در آنجا ما راه نداریم مردم از لحاظ راه در نهایت ناراحتی هستند و وزیر راه باین مطلب توجه نمیکند اینقدر ما از لحاظ راه در منطقه گلپز مشکین شهر اردبیل مغان (دکتر امین - و هشترود) و هشترود در مضیقه هستیم که اگر یک فرد مغانی بخواهد بر آنجا

تهیه یک رونوشت به اردبیل و غیره برود مثل این است که جناب آقای دکتر امین و با سایر دوستان من بخواهند مسافرت اروپا یا امریکا بروند (اخلاقی - رونوشت شناسنامه که منسوخ شد) این یکی را میدانم از آقای وزیر راه من استدعا دارم که به اهمیت مسئولیت خودتان واقف بشوید و بدتر نباشد الا هم راهپائی را که ضروری است و شاهراه زندگی و حیات برای مردم است رو برآه کنید بنده اسامی افرادی را که به مغان خدمت کرده بودند در کمال صفا و صداقت بعرض رساندم بخدا قسم من با هیچ یک از آنها آشنائی ندارم منتبھی وظیفه نمایندگی من ایجاب میکرد که پشت این تربیون بیایم و حقیقت مطلب را بگویم و اگر روزی خدای نکرده همین دستگاههایی که من از آنها تجلیل و تقدیر کردم از مسیر اصلی خودشان منحرف شوند شما و من اینقدر شجاعت داریم که بیایم و پشت این تربیون باز حقایق را بگوئیم بنده به آقای دکتر ولیان وزیر اصلاحات ارضی ارادت خیلی کاملی دارم متأسفانه اینجا نه خودشان و نه معاونان تشریف دارند بنده میخواستم از ایشان خواهش کنم که سازمان اصلاحات ارضی را در مناطق کشاورزی که یکی از این مناطق مغان میباشد پیاده کنند چون منطقه کشاورزی است مأمورین اصلاحات ارضی برای اجرای منویات مبارک شاهنشاه در مملکت خوب کار میکنند حیث است که مردم مغان از مزایای داشتن سازمان اصلاحات ارضی محروم باشند بنده با یکی از مسئولین وزارت اصلاحات ارضی صحبت میکردم گفتند همین جناب آقای دکتر کاظم زاده که بنده بایشان ارادت دارم با ایجاد واحداث سازمان اصلاحات ارضی در بخشها مخالفت کرده است دکتر کاظم زاده عزیز سازمان اصلاحات ارضی کارهای کشاورزی و اصلاحات ارضی انجام میدهد این کار اول باید از بخشها و شهرهای کوچک انجام شود بعد به استانها برسد استدعا دارم اگر شما این دستور را صادر فرموده اید این دستور ناصواب است چون آدم وطن پرستی هستید خواهش میکنم این دستور ناصواب خودت را اصلاح کن و بگذار اصلاحات ارضی در گرمی مغان سازمانی داشته باشد و بتواند بمردم مغان خدمت کند این تقاضای من از شماست که الان جلوی من نشسته اید بحکم اجبار همسایه طور که عرض کردم چند ماهی از ایران دور بودم و از

فیض زیارت همکاران محترم محروم بودم وقتی برگشتم دیدم متأسفانه سازمان جدید سازمان برنامه خط بطلان و سیاه بر روی کارهای عمرانی شهرها و نقاطی که دور افتاده است کشیده است جناب آقای خواجهدنوری مردم مغان از دولت فعلی درخواست ایجاد دانشگاه جندی شاپور ندارند مردم مغان از سازمان برنامه تقاضای ایجاد واحداث استادیوم بسیار سا عظمت ندارند آنها تقاضا دارند در دبیرستان و دبیرستان برای آنها بوجود بیاید آنها تقاضا دارند خاندهای سازمانی برای آنها درست شود چون متأسفانه این کارکنان و کارمندان که بر اثر اقدام دولت حزبی شما ذر آنجا پیاده شده اند جاومکانی برای سکونت خودشان ندارند چند روز پیش بود که وزیر دادگستری بمن گفت اسدی چون قضات دادگستری در اینجا جاومکان ندارند و یک قاضی دادگستری در یک بیغول زندگی می کند من میخواهم دادگستری را از آنجا بیرون ببرم همین سازمان برنامه خط سیاه روی آنها کشیده آقایان در آمد سازمان بی برنامه قسمت اعظم از درآمد نفت مملکت ناهم میشود درآمد نفت مملکت باید در تمام اطراف و اکناف کشور یک نواخت خرج بشود ما سر تعظیم فرود میآوریم بکارهای عظیم و چشمگیر دولت که ما سر شاهنشاه آریامهر انجام پیدا کرده ما آنها را فراموش نمیکنیم همه را معتقدیم اما منطقه مغان هم جزو این کشور است چرا باید آنها را از این نعمت محروم کنند و خط سیاه روی آنها بکشند متأسفانه مسئولین فعلی سازمان برنامه مسئولیت مملکتی خودشان را درک نمیکنند فردی را نمیدانم از کجا آورده اند من متأسفم بنام وطن پرستی و با کمال شرمندگی اسم میآورم آقای دکتر میرولی در سازمان برنامه، شما که مسئول امور شهر و مسئول امور زدها مملکت هستید چه برنامه ای برای رفاه و راحتی و عمران منطقه داری بیدار شو من آرزو میکنم در هر کشوری که قبلا بودی در آنجا میماندی و با این مملکت نمی آمدی حالا خدا تو اینقدر موهبت داده که مصدر چنین شغل عظیمی در سازمان برنامه شده ای مرد حسابی، به جنب احساس مسئولیت بکن بدان چه مسئولیت مقدسی بهینه تو گذاشته شده است بعد از اینکه این سازمان جدید برنامه پیاده شد آقایان بس مبارک اعلیحضرت همایونی اکثر برنامه هادرمغان متوقف شده است شما میگوئید ولی من قسم خوردم در اینجا هر مطلبی که بصلاح و صرفه مملکت است بگویم و برای احترام به قسم خود و برای خدمت بکشور مطلب را در کمال صداقت و عریان میگویم مطالب

دیگری هم از سازمان برنامه دارم ولی چون نامهای حضور جناب آقای هویدا نخست وزیر داده ام که بنده شخصاً بایشان زیارت دارم و میدانم ایشان مفاد نامه را مورد توجه قرار خواهند داد از آن صرف نظر میکنم و مطالب را بر روز دیگر و اگذار میکنم در ضمن آقایان استحضار دارند بنده قبل از اینکه بافتخار نمایندگی مجلس شورای ملی نائل بشوم ضمن شغل و مسئولیتی که در بنیاد پهلوی داشتم مسئولیت بیمه کارمندان دولت را عهده دار بودم بنده از نزدیک باوضاع و احوال یک عدد از کارمندان محروم این سازمان آشنائی دارم کارمندی هستند متخصص در امر بیمه کارمندی هستند بر اثر تجربه کارکردانی وارد امور بیمه و درمان کارمندی هستند امین و شریف خوشبختانه در این مجلس یک عده از همکاران عزیز من باوضاع و احوال آنها آشنائی کامل دارند و از نزدیک بمشکل آنها برخورد کرده اند خلاصه کلام من این است که در سال ۱۳۴۲ تصویب نامه ای بمنظور ادغام امور بهداریها میگردد که بعد صورت قانونی پیدا میکند متأسفانه این قانون در هیچ یک از دستگاهها اجرا نشد جناب دکتر ضیائی درست است یا نه؟ این قانون فقط در سازمان بیمه کارمندان دولت که مربوط به شرکت بیمه بود اجرا شد از این رهگذر امور بیمه کارمندان دولت از شرکت بیمه منترع شد و بوزارت بهداری و اگذار گردید برای اینکه در امر بیمه و فقه ای حاصل نشود یک عده کارمندان ورزیده و متبحر را مأمور خدمت در وزارت بهداری کردند متأسفانه این کارمندان از سال ۱۳۴۲ در یک بلا تکلیفی محض سر میگردیدند صبحشان چطور خواهد شد و شبشان کجا خواهد رسید خواسته آنها در کمیسیونهای محترم عرایض مجلس شورای ملی، در کمیسیون محترم عرایض سنا و دستگاه بیازرسی شاهنشاهی و در کمیسیون عرایض نخست وزیر مطرح شد همه رأی دادند که حق با آنها است تقاضای اینها اینست که حقوق استخدامی آنها بر اساس آئین نامه شرکت بیمه ملحوظ بشود با اینکه عرض کردم سازمان استخدامی کشور جناب آقای دکتر کاظم زاده موافقت کردند که این کارمندان دولت جناب دکتر مرشد به شرکت بیمه برگردند ولی فقط بعلت اجرائی دو دستگاه که ناشی از عدم احساس مسئولیت است با حواله آنها مخالفت میشود (صحیح است) آقایان نمایندگان شما که وکیل تمام ملت ایران هستید این کارمندان سازمان

بیمه دولت نیز جزو افراد ملت هستند اینها شب عید فوق العاده سرگرداند اینها صاحب عائله هستند بچه های اینها هم به دبستان و دبیرستان و دانشگاه میروند اینها باوضع فعلی سرگردان شده اند و واقعا ناراحت هستند بجای اینکه آنها را تشویق کنند الان به آنها نوشته اند که خدمت آنها باز خرید میشود جناب آقای دکتر کاظم زاده آنها را از خدمت مرخص کنند این بیعدالتی عظیمی است در زمان سلطنت شاهنشاه آریامهر که عدل در تمام کشور سایه انداخته و از این چیزها خبری نیست باید به دربار اینها رسید این موضوع باید هر چند زودتر رسیدگی بشود و من یقین دارم این مطلب را بعرض جناب نخست وزیر رسانده اند چون اگر بعرض آقای نخست وزیر رسانده بودند نخست وزیر دلسوز است این مشکل را مانند مشکلات دیگر بر طرف میکرد من تقاضا دارم آقای دکتر کاظم زاده با تمام این عده باستی بخدمت شرکت بیمه در بیایند یا سازمان امور استخدامی کشور مصوبه ای برای احقاق حقوق آنها بر اساس آئین نامه شرکت بیمه تهیه کند و تقدیم مجلس شورای ملی بکنند با حقوق استخدامی کارمندان مذکور تعیین وضع کلی که مطمئن نظر آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی و نمایندگان محترم سنا و همچنین دولت است بر اساس آئین نامه شرکت بیمه تهیه بشود و بجزایان گذاشتد بشود بنده از حضور جناب آقای دکتر کاظم زاده دوست عزیزم استدعا دارم نظریات مرا در مورد مشکلات مغان در وهله اول بنظر مسئولین برسانند و اقدامی بکنند آقای دکتر کاظم زاده وقتی که جناب عالی در سازمان برنامه بودید و کارهاییکه میخواستید انجام بدهید متأسفانه روی همه آنها خط سیاه کشیدند آقای کاظم زاده به مغان ظلم شده هیچ کس نمی تواند تویی سر مغانی بزند آنها سرپرستی مثل شاهنشاه آریامهر دارند همه در اطراف و اکناف کشور به راحتی زندگی می کنند چرا باید مغانی را راحتی زندگی نکنند چرا باید سازمان برنامه کارهای آنها را متوقف کند شما حاضر نشوید که مغانی از بین بروند مغانی با اسم شاهسون معروف است یک روزی در کمیسیون گفتم شاهسون یعنی شاهدوست این کلمه مقدس با خون مغانی عجین شده است اینها با مهر شاه زندگی می کنند باید با این مردم خدمت بکنید اینها تقاضاهائی دارند من یقین دارم که دولت هویدا در این زمینه بررسی خواهد کرد وضع سازمان بیمه کارمندان

دولت را هم درست بکنید من خیلی متأسفم که وقت مجلس شورای ملی را گرفتیم ولی لازم بود اگر نمیگفتم گناه بود اگر نمیگفتم خیانت بود همه شما میدانم ما من هم صد هفتاد و بیست و نه می خواهم بگوئید یا مشکلی دارید یا محظوری دارید بگذارید من رفیق اقلیت شما در کمال شجاعت در کمال صداقت مشکلی را که سازمان بر نامد برای یک منطقه مملکت درست کرده باز گویم باید توجه دولت هم (احسن - احسن).

نایب رئیس - آقای معزی تشریف بیاورید.

معزی - با اجازه مقام ریاست و دوستان عزیز چند دقیقه ای مصدع اوقات شریف شما می شوم امروز مصادف است با تشریف فرمائی اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر بدمین عزیز که تمام هم میبندد امامت افروزی زیارت شاهنشاه محبوب و دانشمند و نظم الشان و حکیم خود را در اندالبتهمیمان نوازی و استقبال بی نظیری که کشور دوست و همجوار ما پاکستان از شاهنشاه عظیم الشان مانموده است موجب مباحثات و تشکرهاست ولی شخصیت عظیم شاهنشاه که نه تنها دوستان ما و هم کیشان ما بلکه سراسر جهان این احترام بی سابقه و عجیب را نسبت به شخص شاهنشاه ما دارند (صحیح است) دوستان عزیز میدانید که امروز برای ما موهبت و نعمت بزرگی است وجود شاهنشاه آریامهر و ما باید از درگاه خداوند شاکر باشیم که در این موقعی که کشتی دنیا در تلاطم است خداوند در کشور ما شاهنشاهی فرستاده است که علاوه بر اینکه شاهنشاهی مدبر و سیاستمدار است فیلسوف و حکیم نیز میباشد باید به فلاسفه یونان گفت که در آرزوی مدینه فاضله بودند و می گفتند فیلسوفان باید شاه باشند امروز بیایند و در ایران ببنند که نظریه آنها و ایده آنها در کشور ما تحقق پذیرفته است (احسن) انقلاب عظیم ایران که سرچشمه آن و انگیزه آن عوامل اجتماعی، اقتصادی و سیاسی است در نوع خود بی نظیر است زیرا در کشورهای مترقی کلیه افکار فلسفی و کلیه ایده های فلسفی و نظریه های اجتماعی منبعث از انگیزه های اجتماعی و اقتصادی آنها است و متأسفانه بعضی از کشورهای در حال توسعه و عقب افتاده میخواهند این ایده ها را از آنها اخذ کنند و در کشور خود اجرا کنند اما این ایده ها و نظریات را بطوریکه تاریخ نشان داده است در آن کشورها آنطور که باید متمرکز نبوده بهمین مناسبت انقلاب ما منبعث از نیات مردم است همانطور که دور کیم عالم اجتماع و فیلسوف بزرگ میگوید

بیمبران بزرگ آئینه تجلی افکار ملت خود هستند و بطور ناآگاه آنها را جامعه عمل میبوشند بهمین جهت باید انقلاب بزرگ ما را از نوع انقلاب انبیاء و مصلحین بزرگ دانست با فرق اینکه انقلاب انبیاء ملهم از خداوند است و انقلاب شاهنشاه ما ملهم از عوامل اجتماعی و ملت است دولت ما امروز به پیروی از نیات شاهنشاه برای تحقق بخشیدن با مال ملت کوشاست و الحق باید انصاف داد که در این مدت کم نتوانسته است جامعه عمل به آرزوهای خود بیوشاند دوست عزیزم آقای اسدی اگر فردی مانند آقای دکتر میرولی نتواند وظائف خود را بنحو احسن انجام دهد او فرد است در مقابل جمع نباید قیاس کرد اگر ما بخواهیم تکروی یا عدم اجرای کار بغضی اشخاص را مالک کلی قرار بدهیم و خط بطلان به بقیه کارها بکشیم بی انصافی است من تصدیق میکنم که آقای میرولی آنطور که باید و شاید و وظائف خودش را انجام نمیدهد ولی باید قبول کرد که سایر دستگاهها واقعاً با کمال حسن نیت کار خودشان را انجام میدهند نباید برای کار فردی یا عده ای کار جمعی را تخطئه بکنیم کار فردی هیچوقت کار جمعی را از بین نمیرد این را ما میدانیم در زمان خلافت حضرت علی عبدالله عباس که بر سر عمویش بود و مردم دانشمندی بود حاکم بصره بود و جوهر بیت المال را برداشت و برد بمکه حضرت نامه ای به او نوشت او در جواب گفت من اگر پولها را برداشتم تو خونهای مسلمین را ریختی حالا نباید گفت که حکومت علی حکومت خوبی نبوده است بلی عبدالله عباس خیانت کرده و کارش را انجام نداد اگر بخواهیم روی کار و تخطف فردی در باره اعمال دولت قضاوت کنیم حتی حکومت علی بن ابی طالب هم از انتقاد مصون نخواهد ماند امیدوارم که اولیاء سازمان بز نامد هم باین خواسته شما عمل کنند و آقای میرولی بگویند که نسبت به خواسته و کلاء که حقیقتاً نماینده افکار ملت هستند بیشتر توجه کنند (بیکنفر از نمایندگان - راجع به آب اصطهبانات بفرمائید) اجازه بفرمائید راجع به آب اصطهبانات هم صحبت می کنم اصلاً آمدن در اینجا برای همین منظور بود خدمتان عرض کنم بنده در سفر آخری که به حوزه انتخابیه خود به اصطهبانات و نیریز رفتم در حدود ۲۵ روز به تمام دهات سرکش کردم و نواقص و احتیاجات را بررسی کردم و بمقامات مسئول هم گوشزد کردم بعضی از مقامات واقعاً خواسته های ما را مورد اجابت قرار دادند ولی بعضی از دوستان متأسفانه نتوانسته اند آنطور که ما می خواستیم

عمل کنند لابد مشکلاتی در کارشان هست یکی از موضوعات مهم موضوع آب است در اصطهبانات آب جنبه حیاتی دارد و زندگی مردم اصطهبانات بستگی با آب دارد علت این است که آب این شهر از چند چشمه و قنات در چند منطقه زرخیز که جناب آقای خواجه نوری تشریف آوردند دیدند منطقه ای است بسیار زیبا که در موقعی که باران نیاید آب کم میشود و اینها خشک میشوند چند سال قبل لوله کشی کردند و از دو جا خواستند آب برای این شهر تأمین بکنند در صورتیکه دو یا سه جا ۱۳ لیتر بیشتر نمیتواند آب دهد در صورتیکه احتیاج شهر سی لیتر است و چند سال است که همینطور مانده است من پیشنهاد کردم و از وزارت آبادانی و مسکن باید تشکر کنم آقای مجتبی که این موضوع را مورد نظر قرار دادند ولی برای اصطهبانات این دو تا جا کافی نیست خواهش من از اولیای مختیرم دولت مخصوصاً جناب آقای نخست وزیر این است که دستور فرمایند همان طرحی را که وزارت آب و برق و سازمان برنامه و جانا آقای کاظم زاده که الآن در جلسه حضور ندارند و باین امر وارد بودند این طرح را عملی بکنند یعنی در ۱۸ کیلومتری چند حلقه جا بزنند و وسیله لوله کشی آب بیاورند به اصطهبانات که ۲۵ هزار نفر سی هزار نفر مردم از تشنگی و بی آبی نجات پیدا بکنند چون الساعة در اثر اینکه آب کم است سیل تلگراف سرازیر است و مردم نگران هستند و آب الآن در لوله ها هست و چون کتور ندارند و آب قنات است باغات آنها در حال نابودی است استدعا دارم در این امر حیاتی اقدامی شود دوم قسمتی که میخواستم عرض برسانم این است که ما راه نداریم نه اینکه تنها ما راه نداریم داراب و فسا هم راه ندارد واقعاً این مناطق مستعد کشاورزی است من خواهم این است که راه اصلی که بین سیرجان و شیراز از طریق اصطهبانات است هر چه زودتر اقدام بکنند یک مطلب دیگر که جناب آقای معاون وزارت راه هم اینجا تشریف دارند میدانند در این منطقه اینها سه تا گرد در راه اند که دو تا پیش اختصاص داده شده به منطقه داراب به شیراز و یکی از آنها هم اختصاص داده شده از دوراهی فسا تا نیریز باضمام ۹۰ کیلومتر قطب آباد جبرم و هفت و هشت ماه است که این دو گرد بکار میکنند یک مرتبه میانند

یک خراش به جاده میدهند و میروند و از لحاظ رانندگی مشکلی ایجاد میکنند مطلب دیگر قضیه بهداری این منطقه است این منطقه که دارای صد هزار نفر جمعیت است دارای یک بیمارستان است و در تمام منطقه اصطهبانات و نیریز در مورد بهداشت و بهداری مردم فقط دو یا سه طبیب داریم و صد هزار نفر جمعیت و این بیمارستان آبرومندترین بیمارستانی است که در منطقه فارس درست شده و الحق بیمارستان خوبی است باید تعمیر کرد و طبیب ندارد و وسایل ندارد اگر در بیمارستانی سبب باشد نمیتوانیم از آن استفاده بکنیم دهات و قضاات این دو منطقه نیریز و اصطهبانات چون راههای روستائی آنها حراست از لحاظ درمانی در منطقه هستند باید نسبت باین موضوع وزارت بهداری اقدام عاجلی بکنند که مردم سخت ناراحت هستند نگران هستند مادران نگاه نداریم نیریز دارای سه بخش است و عده ای روستا بخش سرحد، بشکوه و سرچاهان که ۱۵ هزار نفر جمعیت دارد از لحاظ امکانات هیچ چیز ندارد چون جزء نیریز است اما از لحاظ امور بهداشتی و آبادانی و مسکن جزء آباد است نه آباد به اینجا میرسد و نه نیریز هیچکس باو نمیرسد و هیچ چیز ندارد من استدعا میکنم از وزارت آب و برق و وزارت آبادانی و مسکن هم چنین زاندا زمری که در فارس خدمت کرده نسبت به این منطقه توجه بکنند و وسائلی که از لحاظ عمرانی این منطقه که منطقه ای بسیار مستعدی است ایلات و عشایر در آنجا اسکان شده اند لوله کشی و راه فرعی و مسائل دیگر که بنده توضیح خواهم داد اقدام بکنند از لحاظ تربیت بدنی جوانان ما بسیار مستعد هستند ولی وسیله ندارند من استدعا میکنم از سازمان تربیت بدنی که توجهی به جوانان اصطهبانات نیریز بکنند از لحاظ ساختمان استادبوم و ورزشگاه و سایر وسائلی که در این خصوص لازم است مسئله دیگری که برای ما خیلی مهم است و جقدر متأسفم که نماینده وزارت پست و تلگراف تشریف ندارند راجع به ارتباطات تلفنی است ما سال گذشته یک تلفنی داشتیم که از چهار سال قبل مورد استفاده بود این را قطع کردند اما جایش چیزی نگذاشتند سروصدای مردم بلند شد و ارتباطشان با همه جا قطع شد وزارت پست و تلگراف قول داد و تعهد کرد که رابطه اصطهبانات و نیریز را برقرار بکند و در اول امسال هم با تهران و سایر نقاط مربوط سازد متأسفانه علاوه بر اینکه این قسمت عملی نشد برق

اصطهبات و نیز بر هم قطع شد بولش را حواله دادند و دستور ساختمان داده شد ولی من نمیدانم چرا متوقف شد و وزیر محترم پست و تلگراف که به الحق بسیار فعال و جدی هستند امیدوارم که به این موضوع رسیدگی بکنند چون من نمیدانم چرا این مبلغ ضعیف که چیزی نبود پس گرفتند و کار متوقف شد از لحاظ ارتباطات بخشها ما هیچ نوع وسیله ارتباط نداریم من در اینجا باید از وزارت اقتصاد تشکر کنم چون ما خواستیم که راجع باصلاح فرش توجه کنند و با کمال علاقه نسبت به اصلاح فرش در اصطهبات و نیز بر اقدام کردند و کارگاه قالی بافی در شهر ما ایجاد شد فقط انتظار داریم وزارت اقتصاد و مخصوصاً اولیای محترم سازمان برنامه و وزارت پست و تلگراف و وزارت بهداشت و وزارت راه که نسبت به خواسته‌های مردم اصطهبات و نیز بر اقدام بکنند همچنین از جناب آقای دکتر یگانه استعفاء دارم نسبت به وضع آب اصطهبات که برای ما جنبه حیاتی پیدا کرده و وسیله تلگراف روانه شده اقدام لازم و فوری بعمل آید و من یک فتوایی از تلگرافی که رسیده و رو نوشتی از خواسته‌های اهالی تقدیم مقام ریاست میکنم و همچنین نسبت به برق قریه ایچ که ۷ هزار نفر جمعیت دارد و لوله کشی آب خیر استعفاء دارم توجه بشود از لطف آقایان هم که بدعا ریش من گوش دادند متشکرم (احسنت).

۳- تصویب صورت جلسه های ۱۷۴-۱۷۸

نایب رئیس - صورت جلسات ۱۷۴ و ۱۷۸ قبلاً خدمت خانها و آقایان توزیع شده نظری هست؟ آقای دکتر کفائی.

دکتر کفائی - اصلاحاتی هست که تقدیم میکنم.

نایب رئیس - اصلاح میشود نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) هر دو صورت جلسه تصویب میشود.

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای دکتر یگانه وزیر مشاور

نایب رئیس - آقای دکتر یگانه بفرمائید.

دکتر یگانه (وزیر مشاور) - چون بودجه اداری سازمان برنامه باید در کمیسیونهای برنامه مجلسین مورد رسیدگی قرار بگیرد لایحه آن تقدیم مقام ریاست میشود که کمیسیونهای مربوط ارجاع بفرمایند.

نایب رئیس - به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۵- تقدیم يك فقره اصلاح بودجه و صورت دیون بوسیله آقای قوام صدوری معاون وزارت دارائی

نایب رئیس - آقای قوام صدوری بفرمائید.

قوام صدوری (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام ریاست اصلاح بودجه است مربوط به وزارت امور خارجه و صورتی است از دیون سال ۱۳۴۸ وزارت جنگ، وزارت بهداشت، وزارت اصلاحات ارضی و اداره کل نظارت بر مواد مخدره که باید در کمیسیونهای بودجه مورد رسیدگی قرار بگیرد تقدیم واستدعای رسیدگی دارد.

نایب رئیس - به کمیسیون بودجه ارجاع میشود.

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ لایحه قانونی استخدام کشوری و ارسال بمجلس سنا

نایب رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ لایحه قانون استخدام کشوری مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۱ اسفندماه ۱۳۴۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۴۵۴۹۳ د-۱۱/۱۸/۴۸ راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ لایحه قانونی استخدام کشوری را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۱۱۱ چاپ شده است با توجه به پیشنهادها واصله برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی شرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ لایحه قانونی استخدام کشوری

ماده واحده - مقررات مندرج در ماده ۱۴۹ قانون استخدام کشوری مصوب کمیسیون خاص مشترك مجلسین از تاریخ انقضاء بمدت سه سال دیگر تمدید میشود.

تبصره - دولت مکلف است ظرف پنج سال از تاریخ تصویب این قانون لایحه قانونی استخدام کشوری را با توجه باصلاحاتی که در آن بعمل آمده است برای تصویب نهائی تقدیم مجلسین نماید.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهیم

يك كوجهايم برای تهیه قانون استخدام کشوری بنده نمیدانم این يك معالجه چهارمجهولی است که متخصصین امور استخدامی ما از حاش عاجزند بنده نمیدانم این قانونی که بدست ما دادند که نتیجه اش متزلزل کردن بیشتر سر نوشت عموم کارمندان دولت است قانونی است که اکثر کارمندان دولتی بنحوی از انحاء از شمولش فرار می کنند کجایش با هدف و نظری که ما داشتیم و رهبر مملکت داشت و مصلحت مملکت اقتضاء دارد تطبیق می کند قانون بصورت آزمایشی از کمیسیون خاص گذشت از سال ۴۳ تا تیر ۴۵ مطالعه کردند در تیرماه ۴۵ قانونی را دادند و باز هم چون فکر میکردند در این قانون اشکالاتی ممکن است وجود داشته باشد يك مدت آزمایشی سه ساله که به تیرماه ۴۸ تمام میشد در نظر گرفتند همه انتظار داشتند که در اول تیرماه ۴۸ دولت حزبی شما با استفاده از تجربیات ارزنده اکثر شما که در خدمات دولتی مصدر خدمات بسیار حساس و گرانبهائی بودید و سابقه و تجربه و اطلاعات کافی دارید و قطعاً این سابقه و تجربه و اطلاعات را در اختیار سازمانی که مسئول تنظیم چنین قانونی بوده است قرار داده آید که لایحه قطعی و نهائی استخدام بمجلسین داده شود ولی متأسفانه می بینیم خود دولت اول برای دوسال بعد برای دوسال و همانطور که حالا بنده در ماده واحده می بینم برای ۵ سال دیگر این مسئله آزمایش را تمدید کرده است این چه رانشان میدهد؟ یا عدم اطلاع ما بوضع اجتماعی، وضع اداری و سیستم کار در ادارات و بانکداری و عدم فعالیت سازمان امور استخدامی، یا غلط بودن و ناصحیح بودن تصمیماتی که قبلاً گرفته شده و مورد قبول رئیس فعلی نیست و بنده نمیدانم که اگر باز تغییری پیش بیاید ما ۵ سال دیگر ناچاریم تمدید کنیم چون این امور بصورت نظری در آمده هر کس که در رأس سازمان امور استخدامی قرار گرفت يك نظر جدیدی آورده است این با اصل ثبات وضع استخدامی کارمندان مابینت دارد جناب آقای دکتر یگانه از روزی که شروع به نوشتن این قانون کردید تا امروز در دستگاههای اداری تزلزل فکری ایجاد کرده آید الان هیچ کارمندی تکلیف خودش را نمیداند الان هیچ کارمندی اطمینان بر سر نوشت فردای خودش ندارد چون تصمیمات کلا نظری خلق الساعه قابل تغییر و هر روز در تغییر است روزی در کمیسیون خاص قانون استخدام کشوری برای يك دوره آزمایشی تصویب شد این کمیسیون بهیچ وجه حق نقض اختیارات خود را

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - همکاران محترم موقوف کامل دارند که بعد از قیام ملی ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ که مملکت دوران پر آشوب و افتناش را پشت سر گذاشت و دوره ثبات و امنیت آغاز شد رفاه و آسایش و تأمین حقوق حقه عموم طبقات مورد توجه خاص رئیس بزرگ مملکت قرار گرفت و در تمام شئون اجتماعی شفع طبقات مختلف مملکت گامهای بشماره مؤثر و مفیدی برداشته شد از جمله طبقاتی که وضع زندگی، رفاه و آسایش و عدم ثبات وضع کاری آنها مورد توجه خاص بود کارمندان دولت بودند که گروه کثیری از آنها بنام روزمزد - حکمی - قراردادی - روزمزد موقت سر نوشت غیر ثباتی داشتند، تأمین آینده نداشتند حقوق باز نشستگی نمیگرفتند و سر نوشت آنها باراده رؤسای آنها بستگی داشت کارمندان رسمی هم وضع نابسامانی داشتند در هر دستگاهی نوعی مقررات خاص حکومت میکرد و متناسبه سی ایجاد عدم رضایت کرده بود بخاطر اجرای عدالت استخدامی بخاطر تأمین ثبات وضع استخدامی و رفاه و آسایش گروه کثیری از مستخدمین دولت مقرر شد که در قانون استخدام رسمی کشور تجدید نظر شود و قانون استخدامی نوشته شود که عمد کارمندان با شرایط مساوی به نسبت استعداد و استحقاقشان در بر بگیرد و ثبات و امنیت و آرامشی بوضع کار آنها بدهد این تصمیم در سال ۱۳۳۹، همکاران عزیز توجه بفرمائید، یعنی ده سال پیش با ایجاد سازمان خدمات کشوری شروع شد این سازمان بعداً بشورای اداری کشور و سپس به سازمان امور اداری و استخدامی کشور تبدیل گردید با استفاده زیاد از متخصصین خارجی برای نوشتن ۱۲۰ ماده و قریب صد تبصره منجاری از ده سال وقت ۱۲۰ میلیون تومان خرج شد تا آن لایحه ای که بصورت آزمایشی تصویب کمیسیون خاص رسانده بودند بنام لایحه استخدام کشوری برای تعیین سر نوشت کارمندان دولت و رسیدن به هدف و نتایجی که موجب چنین تصمیمی بود بمعرض اجرا گذاشتند همه انتظار داشتند این مدت صرف وقت و استفاده از متخصصین خارجی و این مبلغ هزینه نتایجش، قانونی باشد که با هدف و نظری که موجب تهیه چنین قانونی است تطبیق بکنند آن روز که این قانون منسوخ شروع میکردند شاید هنوز بر نامه مسافرت بکره ماه شروع نشده بود امروز بشروری کره ماه نشسته است و ما هنوز اندر خم

بعد از خاتمه عمل به کمیسیونهای استخدامی نداشته است که در ماده ۱۴۹ چنین اختیاری را تفویض کند ماده واحده ای که شما امروز آورده اید اگر قصد تفویض چنین اختیاری به کمیسیونهای استخدامی مجلسین است کافی و وافعی برای مقعود نیست این عبارت چنین منظوری را نمیرساند با تعبیر و تفسیر هم نمی شود یک مطلبی را فانونی کرد اقرار کنید که تا بحال توفیق در این امر حاصل نشده قبول کنید که احتیاج دارد به کمیسیون استخدام مجلسین این اختیار را بدهید بکروز رسماً و عملاً همان موارد یک لایحه ای بیاورید این مرتبه به کمیسیون استخدام مجلسین این اختیار را بدهید بنده فکر میکنم تقاضای تمديد مدت و افزایش مدت دو سال مورد تقاضای دولت به ۵ سال نشان دهند آن است که در این قانون نقاط ابهام بعد اعلان وجود دارد حتی تکلیفی وجود دارد که مسئولان سازمانی استخدامی کشور هنوز به آن واقف نیستند و احتیاطاً برای وقوف بچنین موارد پیشنهاد کرده اند که ۵ سال دیگر با آنها فرصت داده شود بنده در مقابل چنین وضعی به کمیسیون پیشنهاد دادم که در این مورد وقتی سازمان امور استخدامی بعد از ۵ سال عاجز است که بگوید تمام مشکلات استخدامی را مطالعه کردم و واقف شدم ۵ سال دیگر مدت میخواهد یعنی نصف عمر خدمتی یک کارمند باید در مطالعه بگذرد شما بجهت خودتان از قبول پیشنهادات نمایندگان که در طریق حل مشکلات و بصورت مشاورین مجانی و بلاعوض برای آنها هستند محروم میکنید این چه خودخواهی است این چه لجبازی است این چه مقاومتی است اگر واقعاً تسلطی به این کار دارند خوب یکبار قانون استخدام کشوری را تنظیم کنند بیاورند نمایندگان مجلس هم عموماً در این قانون اظهار عقیده میکنند سر نوشت چهارصد هزار کارمند دولت را به نظرات فردی و غیر ثابت یک دستگاهی تسبیب سازمان امور استخدامی برای شما چکر کرده است یکی از مشکلات کار این سازمان طبقه بندی مشاغل گذشته است اینطور که بنده می بینم مستمراً دارند عناوین یا تیرهای جدید بوجود می آورند و تا آخر دنیا گرفتار هستیم آقای دکتر بگانه دفتر یک وزارتخانه چه برادری داشت که حالا تیرش را بکنیم دبیرخانه کل معاوش هم عنوان معاون دبیر کل باشد اینها در سیستم اداری و شئون اداری و مقامات اداری یک مقامات جدید می شود قبلاً

شما وزیر داشته اید، معاون داشته اید، حالا دبیر کل و معاون دبیر کل دارید آقا این خوب نیست چه اصراری است این تیرها را عوض کنید در این سازمان کارشناسانی نشسته اند که اینقدر از قانون اطلاع ندارند که بدانند تفسیر قانون از حقوق آنها نیست و حق مسلم مجلس است در اینجا کارشناسان امور اداری تفسیر کرده اند که دریافت حقوق از دو مؤسسه مقایر با قانون بودجه سال ۱۳۴۴ نیست این کارشناس اینقدر عقلت نمیرسد که او نمی تواند قانون را تفسیر کند اگر تبصره ۲۹ صحیح نیست دولت بیاورد لغو کند اگر درست است کارشناس مؤسسه استخدامی بجهت حقی تفسیر می کند که گرفتن دو حقوق از دو محل با لامانع است و تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۴۴ که آقایان نمایندگان تصویب فرمودید قوتی ندارد اگر آن قانون قوت ندارد دولت بیاورد لغو بکند نه اینکه کارشناس استخدامی با پول مؤسسه بولتن چاپ بکند و اظهار نظر بکند که بنظر بنده گرفتن حقوق از دو محل با لامانع است حالا بنده کاری ندارم که آیا باین مطلب ترتیب اثر میدهند یا نه ولی این نشانه تخصص کارشناسان مادر امور حقوقی و فانونی است در یک چنین شرایطی می آیم طبق یک ماده واحده که عرض کردم میخواهیم برای جبران اشتباهات گذشته یک کمیسیون خاص اختیار بدهیم ماده را طوری گنگ می آوریم که هیچ مفهوم و حتی مقصودی را نمیرساند شما جناب آقای مهندس ارفع این ماده واحده را مطالعه کرده اید مفهوم مقررات مندرج در ماده ۱۴۹ استخدام کشوری مصوب کمیسیون خاص مشترک مجلسین از تاریخ انقضاء بمدت سه سال تمدید میشود چیست؟ یک کار خلاف اصلی که آقایان کردند ما اگر میخواهیم به کمیسیون اختیار بدهیم رسماً مینویسیم به کمیسیون استخدام مجلسین اختیار میدهم این را افلا بدهند یک مشاور حقوقی در دستگاه دولت که خیلی هستند در حزب شما که متخصصین حقوقی و تحصیل کرده های رشته حقوق زیاد هستند بدهند افلا آقای دکتر متین بخوانند ببینند درست است بعنوان یک مستشار حقوقی نظر بدهند که این تبصره درست است یا درست نیست در همین قانون آزمایشی که آقایان امروز میخواهند تمدید کنند در ماده ۲ دو تا حکم است که سازمان امور استخدامی موظف بوده است ظرف یکسال مقررات استخدامی شرکتهای مذکور در ماده ۲ را بنویسد

و بیاورد موظف بوده است ظرف ششماه آئین نامه وضع کار کارمندان شهرداریها را بنویسد و بیاورد بنده فکر میکنم امروز که رئیس بزرگ مملکت ما برای تثبیت وضع استخدامی عموم افراد فعال و کارکن مملکت امر به صادر میفرمایند بعد احتسای عمومی را ابلاغ میفرمایند بجا بود که این سازمان توفیق این را پیدا میکرد که وضع سازمان استخدامی کارمندان مؤسسات خصوصی از قبیل بانکها و شرکتهای سروصورتی بدهند شما ببینید که این مؤسسات خصوصی با این طبقه از کارمندان خودشان که برادرها و خواهرها و عضو این مملکت و فردی ایرانی هستند چگونه رفتار میکنند ولی وقتی من می بینم که یک چنین سازمانی در اصل وظیفه خودش را که من معتقدم بکسال بیشتر وقت نمیخواست ۱۵ سال وقت مملکت را میخواهد تلف کند ۱۲۰ میلیون تومان تا امروز خرج کرده شاید ۱۲۰ میلیون تومان دیگر هم خرج بکند که برای ۱۴۰ ماده قانون بنویسد و بدهد من چه توقعی میتوانم داشته باشم بطور کلی بنده عرض میکنم آنچه پول خرج کرده اند آنچه مطالعه کرده اند آنچه کارشناسان خارجی گفتند و آنچه مجامع کارمندان، مؤسسه علوم اداری، کارمندان مؤسسات علمی، کانون بازنشستگان و دستگاههای مختلف دولتی باین سازمان نوشته اند اگر با حسن نیت مورد توجه قرار بدهند در فاصله بسیار کوتاهی امکان این خواهد بود که قانون استخدام کشوری را برای تصویب مجلس شورای ملی بدهند که کمترین فایده اش این است که اگر در یکی دو مورد نارسا باشد لااقل وضع استخدامی قشر عظیمی از کارمندان دولت را تثبیت میکند و خیالشان را راحت میکند و طبقه وسیعی را امیدوار میکند باین قانون و طرفدار آن میشوند و یکی دو مورد اگر بعداً اصلاحیه لازم داشتید بیاورید به مجلس بنده صریحاً عرض میکنم با این تمديد مدت و با دادن این اختیار بعد از دو سال مطالعه چه کرده اید؟ مگر اینکه قرار بکنید تا بحال بی پایه و بی اساس بوده، غیر از این باشد بجای چنین اختیاری و بجای چنین تمديد مدتی باید فون استخدامی اینجا بیاورید که مجلس شورای ملی ایران و عموم نمایندگان در باره آن اظهار عقیده بکنند و چیزی را تصویب کنند و رأی بدهند که منطبق باشد با نیت عالی

رهبر بزرگ ملت ایران در جهت تأمین رفاه و آسایش و ثبات وضع استخدامی کارمندان دولت بعقیده من عدم توجه باین مسئله همانطور که در طول دهسال گذشته در دستگاههای دولتی تالی فاسدها، کسر کارها، ناراحتی ها و بیعلاقگی بوضع استخدامی و کار و وظیفه فراهم کرده است تا ۵ سال دیگر هم بهمین کیفیت ادامه خواهد داشت بیائید لایحه نهائی را بیاورید هر وقت اصلاحی لازم بود خیلی ساده میشود این اصلاح را انجام داد لایحه ای که تأمین کننده منافع حقه و تثبیت کننده وضع استخدامی کارمندان دولت باشد ما در اینجا طبق مواد این قانون آزمایشی به سازمان امور استخدامی اجازه تنظیم آئین نامه ها را دادیم بنده از آقایانی که در دادگستری ورشته قضائی اطلاعاتی دارند سؤال میکنم امکان دارد که متری را یک دادگاه اداری که ما خواسته ایم این متهم را، این کارمند را، تأمین بهش بدهیم محکوم بیکسال محرومیت از خدمت دولت بکنند و اوج تجدید نظر و حق شکایت بمقام بالاتر نداشته باشد، آقای مهندس ارفع بیکسال محرومیت از خدمت دولت میدانید چیست؟ مساوی است با یکسال گرسنگی و بدبختی مساوی است با یکسال سرگردانی بانک خانواده در کدامیک از مراحل قضائی دادگستری که باز هم در آن قوانین هم ضرورت دارد تجدید نظر هائی بشود و همکار محترم جناب آقای فخر رباطی که تخصص فوق العاده در این رشته دارند در بودجه تذکر دادند در تمام قوانین دادگستری شمانی بنید اگر از حد معینی تنبیه یا جزا تجاوز کند حق تجدید نظر و استیناف را از متهم بگیرند شما بحکم یک تصویب نامه یک آئین نامه مصوب دبیر کل سازمان امور استخدامی اختیار میدهید بدسه نفر عضوی که میدانید چطور در دستگاه دولت بعنوان دادگاه انتصاب میشوند و حکم میدهند بیکسال انفصال از خدمت دولت برای یک کارمندی که فرض کنید بر رئیس درست سلام نکرد و این بدبخت حق اینکه بمقام بالاتر شکایت بکند ندارد و حتی بنده اطلاع دارم که وزیر متوجه چنین اشتباه حکمی شده است ولی متأسفانه حق شکستن این حکم یا حتی اینکه بتواند متوقفش بکند ندارد این را عدالت اسمش گذاشته اند ثبات وضع استخدامی کارمندان دولت، اسمش را گذاشته اند قانون استخدامی که تأمین کننده رفاه و آسایش حقوق کارمندان و تثبیت کننده وضع استخدامی آنها باشد بنده متأسفانه باید

عرض کنم نمیتوانم قبول داشته باشم که ادامه این وضع برای ۵ سال دیگر نفع مملکت است بهمین مناسبت پیشنهاد میکنم بجای این ماده واحده مقرر فرمائید در مدت کوتاهی دولت آنچه را تا بحال آزمایش کرده بصورت يك قانون به مجلس بیاورد اگر در آینده تجدید نظر با اصلاحی در باره ای از مواد که مربوط به يك اقلیت کوچکی یا چند نفر از افراد کارمندان میشود ضرورت داشت جلو دولت را که بسته اند مجلس هم آحادگی و هم آهنکی دارد بنده انتظار دارم با عرضی که عرض کردم و در نهایت بی نظری بود همکاران محترم اکثریت توجه فرمایند و قبول بکنند بجای تمدید چنین وضع آشفته ای برای ۵ سال دیگر و ادامه چنین تزلزل و ناراحتی در خانواده کارمندان دولت ظرف مدت معقولی لایحه نهائی را بر اساس تجربه و آزمایش و معالمانی که دارند به مجلس بیاورند بعداً هر موقع هر نوع اصلاحی خواستند بصورت اصلاحیه و قانون خواهند آورد ماشاء الله امروز من می بینم بعد از تصویب بودجه ۴۹ آقای قوم صدوی اصلاح بودجه سال ۴۸ و صورت دیونش را لطف میکنند چنین قانونی را هم میشود هر گاه اصلاحی لازم داشت باین کیفیت اصلاح بکنند و بیاورند

نایب رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید

دکتر اسفندیاری - حضور همکاران محترم عرض کنم که بیشتر آنچه که مورد نظر من بود آقای فرهادپور بنحو بهتر و رساتری حضور آقایان تذکر دادند ولی آنچه بنده میخواهم اضافه کنم بفرمایشات جناب آقای فرهادپور این است که این تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ که به مجلس آورده شده از نظر من پرده پوشی روی باره ای موارد است که در موقع خودش تذکر داده شده منظر من این است که وقتی که لایحه استخدام کشوری به مجلس داده شد، موکول به رسیدگی در یک کمیسیون مشترک و خاصی در مجلس ستا و شور شد مواردی پیش بینی شده بود که بآن موارد بایست رسیدگی شود و لایحه ای از هر لحاظ جامع و مانع برای استفاده این دولت آورده شود و در آن کمیسیون کوشش شد که حتی الامکان موارد مختلف را مورد نظر قرار بدهند و قانونی که آورده میشود دارای محاسن قانون سابق باشد محاسن قوانین جدیدی هم که در دنیا رواج دارد برای کارمندان و دولت برای هر دو طرف محاسنی را در نظر گرفته و در این قسمتها توجه بشود ولی

در حدود ۴ سال دیگر هم دوره آزمایش را تمدید کرده که بعد از ده سال اصل قانون را به مجلس ارائه بدهد از نظر من دادن این تبصره ضرورت نداشت هر وقت که دولت میخواست تقدیم مجلس شورای ملی میکرد از نظر شورنهایی میتوانست این قانون را تمدید بکند و این تبصره را هم بنده زائد میدانم بکنوع تمدید دوره آزمایش این برای پرده پوشی است این است که من پیشنهاد میکنم با اینکه شور دوم هست و خودم در کمیسیون بودم پیشنهاد میکنم که این تبصره حذف شود و دولت در ازای تکیه کردن باین تبصره آقای دکتر یگانه وقتی که دوره آزمایشی تمام شد واقعاً قانون برای ارائه به مجلس حاضر هست بدون یکسال، دو سال، ۵ سال این قانون را تقدیم کنند برای اینکه دست دولت بسته نیست که کمیسیون بیاورد دولت دستش باز است و هر وقت میتواند قانون را به مجلس بدهد و این قانون کار را میتواند انجام بدهد (صحیح است) موضوعی که من از وقت خواستم استفاده کنم در موقعی که قانون استخدام کشوری مطرح بود موارد بسیاری متذکر شده که در اکثر موارد توجه نشد باین مورد تصویب کمیسیون فرار نگرفت و علت اینست که مملکت بصورت دمکراسی اداره میشود و رأی اکثریت ملاک عمل هست نه نظر اقلیت با نظرات منطقی و اصولی که بکنفر میبدهد این باید مورد توجه اکثریت هم قرار بگیرد و آن آقای دکتر یگانه موضوعی است که مبتلا به شما است یعنی دولت و مبتلا به ملت است با توجه به شکایتی که به کمیسیون عرایض از نظر شکایات مختلفی که به مجلس شورای ملی میآید من از موقعیت استفاده میکنم و يك تذکری میدهم که راه حل پیدا کنید آن تذکر اینست که در اکثر موارد اشخاصی که این لایحه مورد استخدامی یعنی در واقع این قانون استخدام مشمول آنها هم میشود تابع يك مقررات خاصی هستند که باین روش خاصی در مملکت جلو میروند یعنی باینگان میآید رئیس میشود از رئیس بالاتر میآید مدیر کل میشود و بعد از مدیر کلی معاون میشود با هر چه ولی در بعضی موارد طبع کور ضوری است که دارای این سلسله مراتب نیست یعنی ضعیف کردن اولی ایجاب میکند که در يك وضع خاصی برای تمام مدت خدمت باقی بماند و آن وضع معلمانی است

که در مملکت هستند و وضع دکتر هائی است که در حال طبابت هستند و وضع متخصصینی است که در آزمایشگاهها یا در قسمتهای مختلف هستند و اینها طبع کارشان طوری است که هیچوقت طبع کارشان ایجاب نمیکند که بصورت عمودی بالا بروند و از این قانون استفاده کنند و در يك گروه و وضع خاصی باقی میمانند چیزی که من میخواستم اینجا تذکر بدهم اینست که برای این افراد يك فکری بکنند اولاً افرادی هستند که اگر آنها بوسیله مدیر کل ها و وزراء جدا میشوند و مقررات آنها با مدیر کل اداره در سایر کارها تکیه در وزارتخانه های دیگری مثل بهداشتی و فرهنگ وجود دارد منتهی میشوند اینها از گروههای مختلفی استفاده میکنند و با اکثر افرادی که در این وزارتخانه ها کار میکنند طبع کارشان ایجاب میکند که گروهشان را عوض کنند اینست که ضرورت دارد دولت بوضع آنها توجه کند صرف نظر از تذکری که بصورت مصاحبه داده میشود در قانون بموردی پیش بینی نشود که وضع معلمان در چه صورتی باشد البته من در کمیسیون استخدام متذکر شدم آقای موسوی اینجا حضور دارند باید بطور کلی این متخصصین و اطباء و دبیران و آموزگاران را بصورتی در آورده که اینجا فرم ریاست و نیرو بالارفتن گروهی را از نظر قانون استخدام برای خاطر ریاست دنبال نکنند و طبع کارشان را دنبال کنند و دنبال ریاست نروند و ما از طبیب متخصص استفاده کنیم نه اینکه در خیال تشبیه باشد که مدیر کل فلان وزارتخانه بشود فرضاً در کرمانشاه و کرستان و کرمان و غیره اینست که بنده استدعا میکنم باین قسمت از جهت وضع فرهنگیان و اطباء بخصوص توجه کنید البته اینجا من تقاضای حذف این تبصره را کردم برای اینکه در شور دوم نمیشود در قسمتهای دیگر پیشنهاد داد ولیکن استدعا میکنم اینست که در قسمت اول که مهلت مقرر در این ماده را تقاضای تمدید کرده اید در آخر مدتی که دارید با در زمانیکه داده شده یعنی مدت سه سال هر وقت که لایحه استخدام حاضر هست برای رسیدگی به مجلس شورای ملی تقدیم کنید و آن تبصره زائد میآید چون این ۶ سال که تمدید کردید ۱۱ سال ۱۲ سال ادامه دادید در صورتیکه ۶ سال را بیاورید که حاضر بکنید ۱۰ سال ۲۰ سال بکنید ۱۵ سالش بکنید و در عین حال هم

يك موارد خاصی هست که به اشکالاتی برخورد میکنیم که وعده داده میشه که در مرحله دوم برطرف میشود در مرحله دوم البته باشکالاتی برخورد خواهد کرد این اشکالات را میتوان در ظرف سه سال برطرف کنید و به مجلس بدهید از این لحاظ من پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل این ماده حذف بشود و تقاضای حذف را به مقام ریاست مجلس میدهم.

نایب رئیس - نظر دیگری نسبت به ماده واحده نیست؟
آقای اسدی بفرمائید.

محمد اسدی - بنده انتظار داشتم وقتی لایحه تمدید قانون استخدامی کشور در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح میشود جناب آقای دکتر کاظم زاده وزیر مشاور بجای اینکه در کردیدور مجلس شورای ملی تشریف داشته باشند در جلسه علنی مجلس شورای ملی حضور پیدا کنند و مطالبی که آقایان در مورد لایحه ایراد میکنند توجه کنند همچنین از ایشان استدعا داشتم مطالبی که در مورد کارمندان و کارکنان سازمان بیمه کارمندان دولت داشتم و ایشان بمن اشاره کردند که جواب خواهم داد جواب میرا میدادند متأسفانه جواب ندادند و این علاقه آقای دکتر کاظم زاده بلایحه ای است که خورد ایشان بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم کرده (پوربابائی) ایشان در مجلس تشریف نداشتند ولی باید از نظر کارشان میبودند بنده در مورد لایحه قانونی استخدام کشوری صحبت نمیکنم برای اینکه همکار و هم مسلک عزیزم آقای فرهادپور مفصل صحبت کردند و من از ایشان سپاسگزارم قضاوت خوبی و بدی کارمندان بستگی دارد بنظر خانمها و آقایان نمایندگان محترم و کارمندان و کارکنان که هر يك بنوعی در این لایحه

سهیم هستند و قضاوت عموم و قضاوت اکثریت همیشه برای پیشبرد کارها برای ما اثرات فراوانی دارد اما مطلبی که من میخواستم از این لایحه استفاده کنم و بعنوان تذکره یادآوری عرض کنم اینست که اخیراً وزیر کار آئین نامه ای برای کارکنان و کارمندان بانکهای خصوصی تهیه و تنظیم کرده باز ناچارم عرض کنم که وزیر کار فعلی دلش میخواهد کار بکند و وزارت کار را از آن وضع سنسای و از آن وضعی که آقایان اطلاع دارند میخواهد پاک کند بنده هیچ ایرادی بوزیر

کار ندارم و ایشان را مرد کار و فردی شایسته میدانم ایشان وارث نابسامانیهای بسیار زیاد در وزارت کار هستند خدا که مکش کند تا بتواند امور وزارت کار را به نحو شایسته ای انجام بدهد ولی اخیراً در وزارت کار با حضور نمایندگان بانک ملی نه بانکهای خصوصی آئین نامه ای تهیه شده در مورد بازنشستگی و حقوق و مزایای آنها در مورد بیماری آنها آقایان کارکنان و کارمندان بانکهای خصوصی هم اهل این مملکت هستند تا جائیکه از دستمان کاری میآید باید در راه رفاه مردم ایران انجام دهیم (صحیح است) آئین نامه ای که وزارت کار تهیه کرده بدون حضور نمایندگان بانکهای خصوصی تهیه و تنظیم شده مگر میشود آئین نامه ای که در جهت راحتی و رفاه کارکنان يك بخشی که شامل حال ۴۵ هزار نفر کارمند و لاقول دویربرایسه برابر عائله آنها میشود بدون حضور نمایندگان آنها تهیه و تنظیم کرد؟ خواستم بعرض همکاران عزیزم نمایندگان محترم برسانم و نظر دولت را در این خصوص جلب کنم که این آئین نامه ناراحتیهای زیادی را در کارمندان بانکهای خصوصی بوجود آورده آنها از تنظیم و تدوین این آئین نامه بسیار نگرانند این آئین نامه فرادی آنها را بلا تکلیف گذاشته نمیداند فردا وضعیتان چطور خواهد شد مجلس شورای ملی خانه مردم است اینها نامه های زیادی بشما نمایندگان مجلس شورای ملی نوشته اند و نظام خودشان را بعرض شما و ساحت مقدس مجلس شورای ملی رسانده اند این آئین نامه بهیچ وجه در جهت راحتی و رفاه آنها نیست ولی متأسفانه در این آئین نامه حکم شده از اول فروردین ماه میخواهند این آئین نامه را که بدون موافقت کارمندان و کارکنان بانکهای خصوصی تنظیم شده اجرا کنند بنده از حضور جناب آقای دکتر بگانه که ارادت واقعی بایشان دارم استدعا میکنم که باین تقاضای بنده که استدعای ۴۵ هزار نفر کارکنان بانکهای خصوصی است رسیدگی کنند و نگذارند شب عبید زندگی آنها لانه و کاشانه آنها در تاریکی قرار بگیرد و آن تقاضایی است که من از دولت میکنم دستور بدهند فعلاً این آئین نامه متوقف باشد دکتر مجیدی وزیر کار دانی است نمایندگان بانکهای خصوصی را دعوت کند باینکار رسیدگی کنند و من یقین دارم اگر با حضور نمایندگان و دولت توجه بکند رفاه و راحتی کارکنان

بانکهای خصوصی بیش از پیش تأمین و عملی خواهد شد (احسن).

نایب رئیس - آقای موسوی بفرمائید.

مجید موسوی (رئیس کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری) - با استفاده از بیانات همکاران محترم در مورد این ماده واحده و تبصره اش فرمایشاتی شد که البته آن مقدار که مربوط به وظیفه کمیسیون استخدام است و خود جناب آقای دکتر اسفندیاری هم در این کمیسیون عضویت دارند و از همکاریهایشان همیشه استفاده میکنیم اینجا باید ببینیم خود این ماده و تبصره چه مسائلی را مطرح کرده بنده از گزارش کمیسیون در این زمینه میخواهم استفاده کنم و خدمتتان عرض کنم که یکی این بود که اصلاحیه ماده ۱۴۹ برای اینکه مجوزی باشد برای اصلاحاتی که در اجرای قانون استخدام بعداً میآید و علت ضرورت این اصلاحیه بخاطر اینست که باتصویب کمیسیون مشترک قانون در دو مرحله اجرا میشود يك مرحله موقت است که صرفاً ضابطه تحصیلی است و یکی مرحله ای است که ضابطه شغلی در نظر است در مورد ضابطه شغلی هنوز قانون وارد مرحله اجرا نشده و این يك مسئله جدیدی است در مملکت که هنوز معلوم نیست حتی همین گروههایی که در قانون استخدام پیش بینی شده شکایت کنند که باید فکری برای مشاغل متعدد و تنوعی که در دستگاه وسیع اجرائی دولت وجود دارد بطور کلی در آوردن و تنظیم يك مقررات واحدی برای ۳۰۰ - ۴۰۰ هزار نفر کارمند دولت در مشاغل مختلف و با وظایف مختلف آنهم قانونی که بتواند یکجا جانشین قوانین متنوع و متعددی بشود احتیاج يك زمانی دارد تا معایب و اشکالات قانون گذشته بنحوی در قوانین بعدی از بین برود و يك قانونی که وافی و کافی برای این منظور باشد وجود بیآورده و علت اینکه ماده ۱۴۹ برای سه سال دیگر تصدیق می شود این است که قرار است مرحله دوم قانون اجرا شود در اجرای مرحله دوم حتماً مسائل جدیدی بوجود خواهد آمد که نوادی باید اصلاح شود خود آقایان هم شرکت جستند در مذاکرات کمیسیون و قبول فرمودند که چنین مشکلی وجود دارد و این اصلاحات مورد احتیاج هست اما در مورد تبصره میدانم بجهت نحوی این تعبیر میشود در قانون استخدام

مصوب کمیسیون مشترک قبلاً تعهدی برای دولت نبود که لایحه نهائی را کی بیآوردم یکی از گرفتاریها و سرگردانیهای کارمند این بود که نمیدانست بالاخره وضع خدمتیش چه میشود در سنوات خدمتی یعنی وقتی بازنشسته میشود بر اصول کداميك از قوانین و مقررات است که وضعش روشن خواهد شد در این تبصره ۵ سال زمان حداکثری قائل شده از نظر اینکه دولت هم اصلاحات را بیآورد و بتصویب کمیسیونهای مجلس برساند و هم این اصلاحات رایج کرده باشد و تجربه کافی از این اصلاحات بدست آمده باشد برای تنظیم لایحه نهائی، بنابراین ۵ سال از تاریخ تصویب این قانون در حقیقت داخل این ۵ سال يك قسمت همان سه سالی است که برای اصلاحیه دولت میآورد و شاید قریب دو سالش مربوط باین است که دیگر در این دو سال آخر اصلاحیهها را از مجلس گرفته و میتواند این اصلاحیه را هم اجرا کند و هم معایب اجرائیش را درك بکند و باین لایحه نهائی دیگر چیزی را دولت میآورد که هم تجربه و هم مقررات مربوط در اختیارش بوده است که در کمیسیون ماده واحده و تبصره باین قید و شرط که در حقیقت ضرورتی برای اینگونه اصلاحات هست همان مسائلی است که همکاران محترم اقلیت و اکثر کارمندان دولت در اجرای این قوانین دارند برای اینکه فرصتی باشد و توجه بشود در رفع اشکالی از مسائل اصولی و منطقی بشود این بود که این ماده واحده و تبصره مورد موافقت کمیسیون قرار گرفت پیشنهادهایی که داده شده بود که بعضی از آن پیشنهادها با موافقت خود پیشنهاد دهندگان پس گرفته شد و قبول کردند که يك نظام استخدامی برای یکروز کوتاه مدت ولو اینکه حدای نکرده بعضی نقائص در این کار باشد بهتر است تا اینکه اساساً این آشفنگی بوجود بیاید برای حفظ نظام استخدامی باید یکدوره معینی برای اصلاحیه های دولت و یکدوره هم برای اجرای آن اصلاحیهها منظور کرد و بالاخره يك تکلیفی باید برای دولت در لایحه نهائی که تقدیم مجلس میشود منظور بشود بیش از این عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای رامند بفرمائید.

رامند - من نمیدانم برای این پیشنهاد من که بطور قطع در حال حاضر بفتح مجلس خواهد بود از لحاظ قانون

اساسی راه حلی میشود پیدا کرد یا نه و آن اینست که آقای رئیس مجلس لااقل تریبی بدهند که مجلس شورای ملی تماشاچی نداشته باشد (اخلاقی - خلاف است) بله آقای اخلاقی خلاف است و لیکن وقتی تماشاچی آمد و دید و در خارج بازگو کرد که وقتی ناطق موافق یا مخالف فرق ندارد هر کدام صحبت میکنند اکثر مجلسیان بخصوص حاضرین از وزیر و معاون همه مشغول صحبتهای خارج حصری خود هستند و کلمه ای بحرف ناطق توجه ندارند این خلاف بزرگتری را نشان میدهد رهبر بزرگ ایران و ۲۷ میلیون جمعیت ایران همه در تلاش ترقی و تعالی این سرزمین هستند ولی در آنجا که باید اساس این مسائل صحبت بشود و مخالف و موافق از زبان ملت نظر ایشان را بگویند و مردم بدانند که تمام این مطالب نظرات آنهاست که بیازگو میشود کار باین چنین بی اعتنائی برگزار میگردد کجاست آقای دکتر کاظم زاده؟ سروران بزرگوار من به وحدانیت خدا این نحوه خدمت واقعی نیست که ما باید در قبال ملک و ملت و ملت انجسام دهیم (صحیح است) وای بآن وقتیکه مات نسبت به نمایندگان مجلس بچشم یک دستگاه ساختگی دولتی نگاه کنند و این وضع رفتار و مجلس را ملت باید فضاوت کند نه گفتار من نه تک مضرابهایی آقای عباس میرزائی و نه متلکهای شیرین و دلنشین آقای هویدا این فقط عمل ماست جناب آقای رئیس کمیسیون استخدام جنابعالی دکتر هستید و مردی شریف به نمایندگی ملت ایران تشریف ببرد. بدادسرای دیوان کیفر و یا دادسرای تهران و به بیند اشخاصی که بر اثر استیضال، اضطراب حتی باشند کلمه ای از مصوبات شما مقنن تجاوز کردند یا پشت میله های زندانند یا متواری و یا پرونده شان در جریان است پس چرا شما جرأت نمیکند وقتی نمایندگان کمیسیونی هم که نشستند و مصوباتی خلاف اختیارات خود تصویب کردند به مجلس شورای ملی ایران بگویند برای اینکه بملت ایران نشان بدهند خود مقننین اولین کسانی هستند که به قانون احترام میگذارند باید بگویند این ماده از مصوبه کمیسیون اشتباه بوده چرا میخواهید همه چیز را ماست مالی کنید؟ چه کسی در این ماست مالی کردن نفع دارد این را بمن بفرمائید اگر کمترین مصلحت مملکتی در آن بود شاید

منهم بعنوان نماینده اقلیت آنرا تأیید نمایم بهتر است خود جنابعالی که بموضوع وارد هستید اجازه ای را که مجلس شورای ملی بآن کمیسیون داده بخوانید حدود اجازه را بخوانید آقایان حقوقدانان آریا و کیلی که از حدود و کالنتامه تجاوز کرد شما او را قابل تعقیب میدانید یا خیر؟ اقدامات خارج از حد و کالنتامه نافذ هست یا نافذ نیست آقای فخر طباطبائی؟ (دکتر مهذب - سکوت علامت رضاست) بله آقای دکتر مهذب ما موقعی که میآئیم پشت این تریبون و میگوئیم ملت ایران - مصالح ایجاب کرده برای حفظ حدود و ثغور مملکت بیائیم از کار های عادی خودمان که در جریان است صرفه جوئی کنیم و قوای انتظامی را تقویت کنیم این چه موقع بدل طرف میشیند؟ موقعیکه شما و بمجلس شما احترام و اعتقاد داشته باشد ولی وقتی ببیند که برای کوچکترین کاریکه کمترین مصلحتی در آن نیست ضمناً بدولت هم مربوط نیست ما تمام قوانین و تمام اصول را ماست مالی میکنیم. صحنه سازی میکنیم به آن حرف اصولی و واقعی ما هم چون از دهان مادر آمده اعتقاد نخواهد داشت کمیسیون اصلی حق اعطای چنین اختیاری را به کمیسیون استخدام نداشته آقای دکتر یگانه شما میدانید منم میدانم و آنکس هم که بیرون از این خانه است میداند دیوان کشور شما هم میداند و شاهنشاه ما آنچنان امنیت اساسی و ثبات سیاسی در این مملکت برقرار کرده است که مجلس ایران هم بتواند حرف آقای هویدا را که میگویند ما عاشق افکار خود نیستیم عمل کند و اشتباه خود را اصلاح کند و فقط حرف نباشد عمل باشد دو صد گفته چونیم کردار نیست بیائید عمل کنید جناب آقای دکتر یگانه با توجه بقبول فضاوت دیوان عالی کشور من از شما استدعا میکنم بیائید پشت این تریبون با تردکترای حقوقی که دارید اینجا بفرمائید که کار کمیسیون استخدام وادامه آن و تقدیم این لایحه به این صورت عمل صحیحی است من قبول خواهم کرد آقای دکتر یگانه شما یک رئیس اداره ای را بعد از اینکه عزل کردید اگر حکمی صادر کند حکمش را معتبر میشمارید؟ پس چگونه میخواهید مجلس شورای ملی فقط به استناد اینکه آزاد است و چیزی اعتنا ندارد عمل خلافی بکند و رأی ناحقی بدهد اینکه عمل یک یاغی و

طاغی است اینکه رویه مجلس نیست بهتر است جنابعالی همانطور که به اکثر قوانین تسلط دارید قوانین مجازات نوای انتظامی را هم بخوانید این قوانین بسیار شدیدتر است اگر خدای نکرده پاسبانی با اسلحه ای که به او داده اند سرعت کرد او را بمراتب شدیدتر از یک سارق عادی تنبیه میکنند برای اینکه میگویند بتواسلحه دادیم که امنیت را تأمین کنی ندادیم که خود ناامنی بوجود بیاوری. ملتی که بمجلس شورای ملی ایران اختیار داده است که بشنید و قانون وضع کند تا تمام ملت بآن قانون احترام بگذارند شرطش اینست که اول خود مجلس به قانون احترام بگذارد (صحیح است احست) پس ما این عمل را خلاف میدانیم و بچنین لایحه ای خلاف اصول رأی نمیدهم.

نایب رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده بهیچوجه قصد نداشتم صحبتی بکنم و وقت مجلس را بگیرم ولی بیانات همکار ارجمند جناب آقای رامید موجب شد که چند کدهای مصدع بشوم جناب آقای رامید نمایندگانی که در این مجلس نشسته اند و اکثریت آنها هم در دوره ۲۱ افتخار خدمتگزاری در این مجلس را داشته اند نمایندگان منتخب انقلاب سفید ایران هستند (صحیح است) نمایندگانی هستند که با آراء کشاورزان عزیز ما، کارگران زحمتکش این مملکت و قاطبه اهالی این مملکت انتخاب شده اند و به مجلس شورای ملی آمده اند در آلمان نه دولت هویدائی وجود داشت نه دولت حزب ایران نوین و نه حزب ایران نوینی وجود داشت ولی انگاه نمایندگانی که افتخار نمایندگی پیدا کردند به ملت ایران بود بنا بر این بنظر بنده صحیح نیست که ما بر روی حقایق پرده بکشیم و نمایندگانی را که افتخارشان اینست که با پشتیبانی ملت ایران انجام وظیفه می کنند بعنوان یک دستگاه ساختگی دولتی یاد کنیم بنده استدعا میکنم توجه به شئون مجلس و قوه قانونگذاری مملکت بفرمائید چه بسا فرمایشات جنابعالی سوء تفاهماتی ایجاد بکنند این به صلاح ملت است و نه به صلاح کشور (صحیح است) در دوره ۲۲ فعالیت حزبی ایجاب می کرد که هر کس توانست آراء بیشتری بدست بیاورد و جلب توجه مردم را بکند و برنامه های خودش را اعلام کند و

خدمتگزاری خودش را نشان بدهد مردم باو رأی بدهند ما و شما موافقتی بدست آورده ایم و امروز بعنوان نماینده ملت اینجان شسته ایم امیدوارم این فعالیت هم در سایر احزاب شدت پیدا کند و در دوره آینده آقایان بتوانند کرسی های بیشتر را اشغال کنند این حق قانونی هر حزب است در هر کشور دمکراتی این حق باید رعایت بشود (صحیح است) و اما در مورد ماده ۱۴۹ قانون استخدام تذکری فرمودید این ماده ۱۴۹ نیست که دبروز تصویب شده باشد و امروز مورد بحث قرار بگیرد ماده ۱۴۹ قانون استخدامی است که سه سال از تصویب آن می گذرد این قانون ۱۵۰ ماده دارد چطور شما میتوانید بگویند ۱۴۹ ماده آنرا من قبول کردم ولی یک ماده را قبول ندارم در همان موقع گزارشی که از طرف آقای دکتر معتمد وزیر که الان معاون وزارت اقتصاد هستند و آنوقت رئیس کمیسیون استخدام مجلس بودند تقدیم شد و توضیحات مشروحه درباره این قانون داده شده بود و مجلس قبول کرد بنا بر این وقتی مجلس يك قانون ۱۵۰ ماده ای را قبول کرد دیگر حق اعتراض باقی نماند که يك ماده اش را قبول نداریم ولی ۱۴۹ ماده را قبول داریم پس اصل موضوع منتفی است در مورد لایحه ای که الساعه مورد بحث است باید عرض کنم که اجرای قانون استخدام در دو مرحله طبعاً ملازمه دارد با اصلاح بعضی از موازیرا در عمل هست که باید مشکلات معلوم بشود و این مشکلات را باید از پیش با برداریم ما نمیتوانیم خودمان را در یک چهار چوبی مفید کنیم و صرفاً روی تعصب بگوئیم در داخل این چهارچوب باید امور مملکت و سازمانهای دولتی و بخصوص قانون استخدام که از نظر چرخش دستگاههای اداری این مملکت واجدا همیت است بررسی کنیم خود رفقای مادر اینجا که سالیان دراز عمر خودشان را در خدمات دولتی گذرانده اند توجه دارند که اگر ما میخواستیم قانون استخدام جدیدی برای مملکت درست کنیم یعنی مملکت قانون استخدام نداشت و میخواستیم قانون جدیدی درست کنیم این بمراتب آسانتر از این بود که بیائیم قوانین مختلف و منتشت را جمع آوری کنیم و تحت یک فرمول واحد در بیاوریم این کار کوچکی نیست کاری است که با مقدرات زحمتکش ترین افراد این مملکت یعنی کارمندان دستگاههای دولتی که همه اذعان داریم با یک زندگی بخور و نمیری باید

اساسی راه حلی میشود پیدا کرد یا نه و آن اینست که آقای رئیس مجلس لافاقل ترتیبی بدهند که مجلس شورای ملی تماشاجی نداشته باشد (اخلاقی - خلاف است) بله آقای اخلاقی خلاف است ولیکن وقتی تماشاجی آمد و دید و در خارج بازار گو کرد که وقتی ناطق موافق یا مخالف فرق ندارد هر کدام صحبت میکنند اکثر مجلسیان بخصوص حاضرین از وزیر و معاون همه مشغول صحبتهای خارج خصوصاً خود هستند و کلمه ای بحرف ناطق توجه ندارند این خلاف بزرگتری را نشان میدهد رهبر بزرگش ایران ۲۷ میلیون جمعیت ایران همه در تلاش ترقی و تعالی این سرزمین هستند ولی در آنجا اینکه بنابینا اساس این مسائل صحبت بشود و مخالف و موافق از زبان ملت نظر ایشان را بگویند و مردم بدانند که تمام این مقابله نظرات آنهاست که بازار گو میشود کار باین چنین بی اعتنائی برگزار میگردد که جاست آقای دکتر کاظم زاده؟ سروران بزرگوار من به وحدانیت خدا این نحوه خدمت واقعی نیست که ما باید در قبال ملک و ملک و ملت انجشاء دهیم (صحیح است) وای آن وقتیکه مات نسبت به نمایندگان مجلس بچشم یکدستگاه ساختگی دولتی نگاه کنند و این وضع رفتار و مجلس را ملت باید فضاوت کند نه گفتار من نه تک مضر ابهای آقای عباس میرزائی و نه منتهای شیرین و دلنشین آقای هویدا این فقط عمل ماست جناب آقای رئیس کمیسیون استخدام جنابعالی دکتر هستید و مردی شریف به نمایندگی ملت لایران تشریف ببرید. بدادسرای دیوان کبیر و یا دادسرای تهران و به بینید اشخاصی که بر اثر استیصال اضطرار حتی باشباه کلمه ای از مصوبات شما مقنن تجاوز کردند یا پشت میله های زندانند یا متواری و یا پرونده شان در جریان است پس چرا شما حرات نمیکند وقتی نمایندگان کمیسیونی هم که نشینند و مصوباتی خلاف اختیارات خود تصویب کردند به مجلس شورای ملی ایران بگویند برای اینکه بملت ایران نشان بدهند خود مقننین اولین کسانی هستند که به قانون احترام میگذارند باید بگویند این ماده از مصوبه کمیسیون اشتباه بوده چرا میخواهد همه چیز را ماست مالی کنید؟ چه کسی در این ماست مالی کردن نفع دارد این را بمن بفرمائید اگر کمترین مصلحت مملکتی در آن بود شاید

منهم بعنوان نماینده اقلیت آنرا تأیید نمایم بهتر است خود جنابعالی که بموضوع وارد هستید اجازه ای را که مجلس شورای ملی بآن کمیسیون داده بخوانید حدود اجازه را بخوانید آقایان حقوقدانان آیا و کبلی که از حدود و کالنتنامه تجاوز کرد شما اورا قابل تعقیب میدانید یا خیر؟ اقدامات خارج از حد و کالنتنامه نافذ هست یا نافذ نیست آقای فخر طباطبائی؟ (دکتر مذهب - سکوت علامت رضاست) بله آقای دکتر مذهب ما موقعیکه میآیم پشت این تریبون و میگوئیم ملت ایران - مصالح ایجاب کرده برای حفظ حدود و ثغور مملکت بیائیم از کار های عادی خودمان که در جریان است صرفه جوئی کنیم و قوای انتظامی را تقویت کنیم این چه موقع بد صرف میشیند؟ موقعیکه شما و بمجلس شما احترام و اعتقاد و اعتماد داشته باشد ولی وقتی ببیند که برای کوچکترین کاریکه کمترین مصلحتی در آن نیست ضمناً بدولت هم مربوط نیست ما تمام قوانین و تمام اصول را ماست مالی میکنیم. صحنه سازی میکنیم به آن حرف اصولی و واقعی ما هم چون از دهان مادر آمده اعتقاد نخواهد داشت کمیسیون اصلی حق اعطای چنین اختیاری را به کمیسیون استخدام نداشته آقای دکتر یگانه شما میدانید منم میدانم و آنکس هم که بیرون از این خانه است میدانند دیوان کشور شما هم میدانند و شاهنشاه ما آنچنان امنیت اساسی و ثبات سیاسی در این مملکت برقرار کرده است که مجلس ایران هم بتواند حرف آقای هویدا را که میگیرند ما عاشق افکار خود نیستیم عمل کند و اشتباه خود را اصلاح کند و فقط حرف نباشد عمل باشد دو صد گفته چون نیم کردار نیست بیائید عمل کنید جناب آقای دکتر یگانه باتوجه بقبول قضایای دیوان عالی کشور من از شما استدعا میکنم بیاید پشت این تریبون بازر دکترای حقوقی که دارید اینجا بفرمائید که کار کمیسیون استخدام واداره آن و تقدیم این لایحه به این صورت عمل صحیحی است من قبول خواهم کرد آقای دکتر یگانه شما یک رئیس اداره ای را بعد از اینکه عزل کردید اگر حکمی صادر کند حکمش را معتبر میشمارید؟ پس چگونه میخواهد مجلس شورای ملی فقط به استناد اینکه آزاد است و بیجری اعتنا ندارد عمل خلافی بکند و رأی ناطقی بدهد اینکه عمل یک باغی و

طاعنی است اینکه رویه مجلس نیست بهتر است جنابعالی همانطور که به اکثر قوانین تسلط دارید قوانین مجازات قوای انتظامی را هم بخوانید این قوانین بسیار شدیدتر است اگر خدای نکرده پاسانی با اسلحه ای که به او داده اند سرعت کرد اورا بمراتب شدیدتر از یک سارق عادی تنبیه میکنند برای اینکه میگویند بنوا سلحه دادیم که امنیت را تأمین کنی ندادیم که خود ناامنی بوجود بیاوری. ملتی که بمجلس شورای ملی ایران اختیار داده است که بشنند و قانون وضع کند تا تمام ملت بآن قانون احترام بگذارند شرطش اینست که اول خود مجلس به قانون احترام بگذارد (صحیح است احسن) پس ما این عمل را خلاف میدانیم و بچنین لایحه ای خلاف اصول رأی نمیدهم.

نایب رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده بهیچوجه قصد نداشتم صحبتی بکنم و وقت مجلس را بگنیم ولی بیانات همکار ارجمندم جناب آقای رامید موجب شد که چند کده ای مصدع بشوم جناب آقای رامید نمایندگانی که در این مجلس نشسته اند و اکثریت آنها هم در دوره ۲۱ افتخار خدمتگزاری در این مجلس را داشته اند نمایندگان منتخب انقلاب سفید ایران هستند (صحیح است) نمایندگانی هستند که با آراء کشاورزان عزیز ما. کارگران زحمتکش این مملکت و قاطبه اهالی این مملکت انتخاب شده اند و به مجلس شورای ملی آمده اند در آزمان نه دولت هویدائی وجود داشت نه دولت حزب ایران نوین و نه حزب ایران نوینی وجود داشت ولی اتکاء نمایندگانی که افتخار نمایندگی پیدا کردند به ملت ایران بود بنا بر این بنظر بنده صحیح نیست که ما بر روی حقایق پرده بکشیم و نمایندگان را که افتخارشان اینست که با پشتیبانی ملت ایران انجام وظیفه می کنند بعنوان یک دستگاه ساختگی دولتی یاد کنیم بنده استدعا میکنم توجه به شئون مجلس و قوه قانونگذاری مملکت بفرمائید چه بسا فرمایشات جنابعالی سوء تفاهماتی ایجاد بکنند و این به صلاح ملت است و نه بصلاح کشور (صحیح است) در دوره ۲۲ فعالیت حزبی ایجاب می کرد که هر کس توانست آراء بیشتری بدست بیاورد و جلب توجه مردم را بکند و برنامه های خودش را اعلام کند و

خدمتگزاری خودش را نشان بدهد مردم باو رأی بدهند ماوشما موقعیتهائی بدست آورده ایم و امروز بعنوان نماینده ملت اینجان نشسته ایم امیدوارم این فعالیت هم در سایر احزاب شدت پیدا کند و در دوره آینده آقایان بتوانند کرسی های بیشتر را اشغال کنند این حق قانونی هر حزب است در هر کشور دمکراتی این حق باید رعایت بشود (صحیح است) و اما در مورد ماده ۱۴۹ قانون استخدام تذکری فرمودید این ماده ۱۴۹ نیست که در بروز تصویب شده باشد و امروز مورد بحث قرار بگیرد ماده ۱۴۹ قانون استخدامی است که سه سال از تصویب آن می گذرد این قانون ۱۵۰ ماده دارد بطور شما میتوانی بگویند ۱۴۹ ماده آنرا من قبول کردم ولی یک ماده را قبول ندارم در همان موقع گزارشی که از طرف آقای دکتر معتمد وزیری که الان معاون وزارت اقتصاد هستند آنوقت رئیس کمیسیون استخدام مجلس بودند تقدیم شد و توضیحات مشروحه درباره این قانون داده شده بود و مجلس قبول کرد بنا بر این وقتی مجلس يك قانون ۱۵۰ ماده ای را قبول کرد دیگر حق اعتراض باقی نماند که يك ماده اش را قبول نداریم ولی ۱۴۹ ماده را قبول داریم پس اصل موضوع منتفی است در مورد لایحه ای که الساعه مورد بحث است باید عرض کنم که اجرای قانون استخدام در دو مرحله طبعاً ملازمه دارد با اصلاح بعضی از مواد زیرا در عمل هست که باید مشکلات معلوم بشود و این مشکلات را باید از پیش با برداریم ما نمیتوانیم خودمان را در يك چهار چوبی مقید کنیم و صرفاً روی تعصب بگوئیم در داخل این چهار چوب باید امور مملکت و سازمانهای دولتی و بخصوص قانون استخدام که از نظر جرجش دستگاههای اداری این مملکت و اجدا اهمیت است بررسی کنیم خود رفتاری مادر اینجا که سالیان دراز عمر خودشان را در خدمات دولتی گذرانده اند توجه دارند که اگر ما میخواهیم قانون استخدام جدیدی برای مملکت درست کنیم یعنی مملکت قانون استخدام نداشت و میخواهیم قانون جدیدی درست کنیم این بمراتب آسانتر از این بود که بیائیم قوانین مختلف و متشت را جمع آوری کنیم و تحت يك فرمول واحد در بیاوریم این کار کوچکی نیست کاری است که با مقدرات زحمتکش ترین افراد این مملکت یعنی کارمندان دستگاههای دولتی که همه اذعان داریم باین زندگانی بخور و نمیری باید

اساسی راه حلی میشود پیدا کرد یا نه و آن اینست که آقای رئیس مجلس لااقل ترتیبی بدهند که مجلس شورای ملی تماشاچی نداشته باشد و اخلاقی - خلاف است - بله آقای اخلاقی خلاف است ولیکن وقتی تماشاچی آمد و دید و در خارج بازگو کرد که وقتی ناطق موافق یا مخالف فرق ندارد هر کدام صحبت میکنند اکثر مجلسیان بخصوص حاضرین از وزیر و معاون همه مشغول صحبتهای خارج خصوصی خود هستند و کلمه ای بحرف ناطق توجه ندارند این خلاف بزرگتری را نشان میدهد رهبر بزرگت ایران و ۲۷ میلیون جمعیت ایران همه در تلاش ترقی و تعالی این سرزمین هستند ولی در آنجائی که باید اساس این مسائل صحبت بشود و مخالف و موافق از زبان ملت نظر ایشان را بگویند و مردم بدانند که تمام این مطالب نظرات آنهاست که بازگو میشود کار باین چنین بی اعتنائی برگزار میگردد کجاست آقای دکتر کاظم زاده؟ سروران بزرگوار من، به وحدانیت خدا این نحوه خدمت واقعی نیست که ما باید در قبال ملک و ملت و ملت انجشاء دهیم (صحیح است) وای بآن وقتیکه ملت نسبت به نمایندگان مجلس بچشم یکدستگاه ساختگی دولتی نگاه کنند و این وضع رفتار و مجلس را ملت باید فضاوت کند نه گفتار من نه تک مضرابهای آقای عباس میرزائی و نه متلکهای شیرین و دلنشین آقای هویدا این فقط عمل ماست جناب آقای رئیس کمیسیون استخدام جنابعالی دکتر هستید و مردمی شریف به نمایندگی ملت ایران تشریف ببرید. بدادسرای دیوان کيفر و یا دادسرای تهران و به بینید اشخاصی که بر اثر استیصال، اضطراب حتی باشباه کلمه ای از مصوبات شما مقنن تجاوز کردند یا پشت میله های زندانند یا ماتواری و یا پرونده شان در جریان است پس چرا شما جرأت نمیکنید وقتی نمایندگان کمیسویی هم که نشنند و مصوباتی خلاف اختیارات خود تصویب کردند به مجلس شورای ملی ایران بگویند برای اینکه بملت ایران نشان بدهند خود مقننین اولین کسانی هستند که به قانون احترام میگذارند باید بگویند این ماده از مصوبه کمیسیون اشتباه بوده چرا میخواهید همه چیز را ماسیت مالی کنید؟ چه کسی در این ماسیت مالی کردن نفع دارد این را بمن بفرمائید اگر کمترین مصلحت مملکتی در آن بود شاید

طاغی است اینکه رویه مجلس نیست بهتر است جنابعالی همانطور که به اکثر قوانین تسلط دارید قوانین مجازات قوای انتظامی را هم بخوانید این قوانین بسیار شدیدتر است اگر خدای نکرده پاسبانی با اسلحه ای که به او داده اند سرعت کرد او را بر مراتب شدیدتر از يك سارق عادی تنبیه میکنند برای اینکه میگویند بتواضع داده ایم که امنیت را تأمین کنی ندادیم که خود ناامنی بوجود بیاری. ملتی که بمجلس شورای ملی ایران اختیار داده است که بشنید و قانون وضع کند تا تمام ملت بآن قانون احترام بگذارند شرط اینست که اول خود مجلس به قانون احترام بگذارد (صحیح است احسن) پس ما این عمل را خلاف میدانیم و بچنین لایحه ای خلاف اصول رأی نمیدهیم.

فایب رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده بهیچوجه قصد نداشتم صحبتی بکنم و وقت مجلس را بگیرم ولی بیانات همکار ارجمندم جناب آقای رامبد موجب شد که چند کلمه ای مصدع بشوم جناب آقای رامبد نمایندگانی که در این مجلس نشسته اند و اکثریت آنها هم در دوره ۲۱ افتخار خدمتگزاری در این مجلس را داشته اند نمایندگان منتخب انقلاب سفید ایران هستند (صحیح است) نمایندگانی هستند که با آراء کشاورزان عزیز ما، کارگران زحمتکش این مملکت و قاطبه اهالی این مملکت انتخاب شده اند و به مجلس شورای ملی آمده اند در آزمون نه دولت هویدائی وجود داشت نه دولت حزب ایران نوین و نه حزب ایران نوینی وجود داشت ولی اتکاء نمایندگانی که افتخار نمایندگی پیدا کردند به ملت ایران بود بنابراین بنظر بنده صحیح نیست که ما بر روی حقایق پرده بکشیم و نمایندگانی را که افتخارشان اینست که با پشتیبانی ملت ایران انجام وظیفه می کنند بعنوان يك دستگاه ساختگی دولتی یاد کنیم بنده استدعا میکنم توجه به شئون مجلس و قوه قانونگذاری مملکت بفرمائید چه بسا فرمایشات جنابعالی سوء تفاهماتی ایجاد بکنند و این نه صلاح ملت است و نه صلاح کشور (صحیح است) در دوره ۲۲ فعالیت حزبی ایجاب می کرد که هر کس توانست آراء بیشتری بدست بیاورد و جلب توجه مردم را بکند و رأی ناهقی بدهد اینکه عمل يك باغی و

خدمتگزاری خودش را نشان بدهد مردم باو رأی بدهند ما و شما موقعیتهائی بدست آورده ایم و امروز بعنوان نماینده ملت اینچنان نشسته ایم امیدوارم این فعالیت هم در سایر احزاب شدت پیدا کند و در دوره آینده آقایان بتوانند کرسی های بیشتر را اشغال کنند این حق قانونی هر حزب است در هر کشور دمکراتی این حق باید رعایت بشود (صحیح است) و اما در مورد ماده ۱۴۹ قانون استخدام تذکری فرمودید این ماده ۱۴۹ نیست که دیروز تصویب شده باشد و امروز مورد بحث قرار بگیرد ماده ۱۴۹ قانون استخدامی است که سه سال از تصویب آن می گذرد این قانون ۱۵۰ ماده دارد بطور شما میتوانی بگویند ۱۴۹ ماده، آنرا من قبول کردم ولی يك ماده را قبول ندارم در همان موقع گزارشی که از طرف آقای دکتر معتمد و زبیری که الان معاون وزارت اقتصاد هستند و آنوقت رئیس کمیسیون استخدام مجلس بودند تقدیم شد و توضیحات مشروحي درباره این قانون داده شده بود و مجلس قبول کرد بنابراین وقتی مجلس يك قانون ۱۵۰ ماده ای را قبول کرد دیگر حق اعتراض باقی نماند که يك ماده اش را قبول نداریم ولی ۱۴۹ ماده را قبول داریم پس اصل موضوع منتفی است در مورد لایحه ای که الساعه مورد بحث است باید عرض کنم که اجرای قانون استخدام در دو مرحله طبعاً ملازمه دارد با اصلاح بعضی از مواد زیرا در عمل هست که باید مشکلات معلوم بشود و این مشکلات را باید از پیش با برداریم مانعیتانیم خودمان را در يك چهار چوبی مفید کنیم و صرفاً روی تعصب بگوئیم در داخل این چهارچوب باید امور مملکت و سازمانهای دولتی و بخصوص قانون استخدام که از نظر چرخش دستگاههای اداری این مملکت واجد اهمیت است بررسی کنیم خودرقای مادر اینجا که سالیان دراز عمر خودشان را در خدمات دولتی گذرانده اند توجه دارند که اگر ما میخواهیم قانون استخدام جدیدی داشته باشیم و میخواهیم قانون جدیدی درست کنیم این بر مراتب آسانتر از این بود که بیائیم قوانین مختلف و مشتت را جمع آوری کنیم و تحت يك فرمول واحد در بیاوریم این کار کوچکی نیست کاری است که با مفذرات زحمتکش ترین افراد این مملکت یعنی کارمندان دستگاههای دولتی که همه اذعان داریم با يك زندگانی بخور و نمیری باید

زندگی کنند بستگی دارد آنها باید امیدوار به آینده و امیدوار به خدمات خودشان باشند ما برای این ناگزیریم قوانینی تنظیم کنیم و در عمل مشکلات و اشتباهات را مرتفع کنیم و بعد حله اجرا بگذاریم پس اگر دولت تقاضای تمدید میکند از این جهت است که عملی انجام بدهد که در جهت رفاه طبقه مستخدم باشد و در عین حال متضمن خدمتگزاری بیشتر برای پیشبرد برنامه‌ها و خدماتی که دولت باید برای مردم انجام بدهد باشد بنابراین بشتر بنده جای بحثی باقی نمیماند چه از نظر تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۴۹ چه از نظر الزامی که برای دولت در لایحه قائل شده‌اند (دکتر اسفندیاری - چه ضمانت اجرائی دارد؟) باید عرض کنم که در همه عمر معتقدم عدالت و انصاف و حق مقدم بر وابستگی‌های حزبی و تعصب است و بر اساس همین مطلب شاید در تمام طول خدمتی که در مجلس شورای ملی دارم و در خدمت آقایان هستم مکرراً این مسئله را بشوهرت رسانده‌ام اینجا هم باید عرض کنم که بهیچ وجه نظر بنده دفاع از این نیست که سازمان امور اداری و اوقاف خوب کار کرده بهیچ وجه بنده چنین دفاعی نمیکنم خیلی بهتر از این میتوانستند کنند (صحیح است) خیلی زودتر از این مشکله را میتوانستند حل کنند (صحیح است) اگر سازمان مجهری بود اگر افراد با تجربه‌ای آنجا نشسته بودند اگر آنجا کسانی بودند که بدرود کارمندان این مملکت واقف بودند مشکلات را زودتر حس می‌کردند و زودتر لمس میکردند و زودتر مرتفع میکردند (احسن) بنده این را اذعان میکنم ولی امیدوارم با کمک فکری آقایان و تحریک بیشتری که در این دستگاه بعمل خواهد آمد نگرانی آقایان مرتفع بشود.

نایب رئیس - نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) دو پیشنهاد هست، یکی مربوط به آقای دکتر اسفندیاری که پیشنهاد کرده‌اند تبصره ذیل ماده واحده حذف شود پیشنهاد قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد.)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل ماده واحده حذف شود
دکتر اسفندیاری

نایب رئیس - آقای دکتر اسفندیاری توضیحی دارید بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - از نظر من با عرایضی که قبلاً عرض کردم توضیح دیگری لزوم ندارد فقط خواستم نظر اکثریت را باین قسمت جلب کنم که دولت برای آوردن هر نوع قانونی احتیاج به تحصیل مجوز از طرف مجلس ندارد که ما اجازه بدهیم این کار را بکنند یا نکنند خودش میتواند لایحه‌ای بیاورد و وقتی مجلس تصویب کرد بصورت قانون بدولت ابلاغ میشود و دولت مأمور اجرا هست بنابراین احتیاجی به تحصیل مجوز از نظر من ندارد با همه اینکه شاید این تبصره مورد توجه اکثریت حاضر در مجلس باشد از نظر من این تبصره هیچگونه ضمانت اجرائی برای دولت ایجاد نمیکند و اگر بعد از ۵ سال این دولت بیاورد دولت دیگر لایحه قانون استخدام را نیاورد ما چه میتوانیم بگوئیم از این لحاظ از نظر من اگر این تبصره را حذف کنید بهتر است ولی اگر نظر دیگری هست اکثریت نظرش را بگوید تا بعد تصمیم بگیریم.

نایب رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - اگر جناب آقای دکتر اسفندیاری توجه فرموده باشند ماده ۱۴۹ قانون استخدام کشوری باین شرح است: «دولت میتواند از تاریخ تصویب این قانون ظرف سه سال اصلاحاتی که ضمن اجرای آن ضروری تشخیص دهد جهت تصویب به کمیسیونهای استخدام مجلسین تقدیم کند مقررات این قانون و اصلاحاتی که به تصویب کمیسیونهای استخدام مجلسین میرسد تا تقدیم لایحه نهائی به مجلسین و تعیین تکلیف آن از طرف مجلسین لازم الاجراست» بطوریکه ملاحظه بفرمائید در این ماده يك «تا» گذاشته‌اند که ممکن است تا قیامت ادامه پیدا کند و ما بالهام از نظر رفقایمان در اقلیت بخصوص لیدرهای فراکسیونهای مردم و پان ایرانیست این مسأله را بررسی کردیم که اگر این «تا» بماند برای دولت‌ها ایجاد تکلیف نخواهد شد که تا چه موقع لایحه نهائی قانون استخدام تهیه و تقدیم شود و ممکن است مصالحیان دراز طول بکشند و ایجاد يك بلا تکلیفی برای کارمندان دولت بکنند و روی این نظر تصمیم گرفته شد تبصره‌ای باین ماده اضافه بشود و دولت را مکلف کند ظرف این مدت لایحه نهائی را به مجلس تقدیم کند اگر

بفرمائید مدتی زیاد است بنده میگویم هر قدر زیاد باشد از «تا» ای بی نهایت بهتر است اگر بفرمائید در دورانی که آزمایش را در کمیسیونها تمام کرد بیایند بنده عرض میکنم که مدتی باید فرصت باشد که همان مراحل آزمایش آزمایش بشود و بعد لایحه جامع الاطراف به مجلس تقدیم شود اگر بفرمائید ضمانت اجرائی ندارد در تمام قوانین کشور ما دولت را مکلف میکنیم ضمانت اجرائی عبارتست از استیضاح و سؤال نمایندگان مجلس از دولت و الا در هیچ يك از قوانین نمی نویسیم که اگر ظرف ۵ سال لایحه رای به مجلس تقدیم نکرد رئیس دولت را جریمه میکنیم بلکه ضمانت اجرای قوانین برای آقایان استیضاح و سؤال و تذکری است که از طرف نمایندگان داده می‌شود و دولت مکلف به انجام وظیفه‌ای است که طبق قانون بعهده‌اش گذاشته می‌شود بنده خیال میکنم تا توضیحی که خدمتتان عرض کردم اگر صلاح میدانید پیشنهاد را مسترد بفرمائید.

نایب رئیس - آقای دکتر اسفندیاری به پیشنهاد خود باقی هستید؟

دکتر اسفندیاری - با توجه به آن قسمت از فرمایشات ایشان که گفتند با شور بالیدرهای اقلیت صلاح دیدند مدتی برای این کار در نظر گرفته شود بنده پیشنهاد را پس می‌گیرم.

نایب رئیس - آقای دکتر عاملی در شور اول پیشنهادی تقدیم کرده بودند که مورد قبول کمیسیون واقع شد و تقاضا میکنند که پیشنهادشان در جلسه علنی مطرح شود پیشنهاد ایشان قرائت می‌شود.

(شرح زیر خوانده شد)

تبصره - در هر مورد که طبق مقررات ماده ۱۴۹ لایحه اصلاحی قانون استخدام از طرف دولت تقدیم کمیسیونهای استخدام شود پیشنهاد نمایندگان مجلسین در مورد کلیه مواد قانون استخدام در کمیسیونهای مربوط قابل طرح خواهد بود و این تبصره شامل لایحه اصلاحی که قبلاً تقدیم شده است نیز میباشد.

باعتقاد احترام - محسن پزشکپور - دکتر عاملی

نایب رئیس - آقای دکتر عاملی بفرمائید.
دکتر عاملی - جناب آقای رئیس. همکاران محترم پیشنهادی که در شور اول تقدیم کردم اگر اندک عنایتی بفرمائید فکر میکنم تصدیق بفرمائید که پیشنهاد مفید و مؤثری است. پیشنهاد این است که اگر این لایحه مورد قبول قرار گرفت و حق کمیسیون استخدام در باره اینکه به اصلاحیه‌ها رسیدگی کند و آن را تصویب کند برای مدت سه سال دیگر تمدیدش در آن صورت امکان داشته باشد که هر گاه دولت اصلاحیه‌ای آورد نمایندگان مجلسین بتوانند پیشنهادهای خودشان را ولو مربوط به مواد اصلاحیه نباشد به کمیسیون تقدیم بکنند و این پیشنهادها در کمیسیون قابل طرح باشد چون توجه دارید مطابق آئین نامه داخلی مجلس هر گاه در مورد قانونی اصلاحیه‌ای از طرف دولت تقدیم بشود و این اصلاحیه ناظر به بعضی از مواد باشد پیشنهادهای نمایندگان صرفاً در مورد همان موادی که اصلاح شده و اشاره کرده است قابل طرح است و در مورد سایر مواد قابل طرح نیست (مهندس ارفع - کدام ماده است لطفاً ماده را قرائت بفرمائید) پیشنهاد را میفرمائید یا ماده آئین نامه مجلس را (مهندس ارفع - ماده مربوط به آئین نامه داخلی مجلس را) البته من الآن ماده آئین نامه بخاطرم نیست ولی اصل این است که پیشنهادهای خارج از مواد قابل طرح نیست و چون اصلاحیه ناظر بمواد است یعنی موضوع اصلاحیه اصلاح موادی است که اشاره میکند چون پیشنهاد خارج از موضوع قابل طرح نیست سایر مواد پیشنهاد قابل طرح نیست فقط استثناء در مورد لایحه اصلاح قانون مالیات بر درآمد بطور دیگری عمل شد که شاهد بودید به چه نحو در مجلس شورای ملی برای آن يك نوع مجوز استثنائی خواسته شد ولی بطور کلی تقریباً آنچه در آئین نامه هست قابل دفاع هم هست چون فرض بفرمائید اگر دولت بخواهد برای قانون مدنی که چند صدمه داده است در يك موردش تقاضای اصلاحی بکند معقول نیست که برای مثلاً صدمه داده بجز پیشنهاد داده بشود و این با اعتقاد من صحیح است ولی در مورد این قانون بخصوص به دلایلی که اینجا عرض میکنم و پیشنهاد میکنم آقایان عنایت بفرمایند بپذیرند که این حق برای مدت محدود یعنی مدتی که از سه سال تجاوز نمیکند این حق برای مجلس شورای ملی

بیرق شده باشد که امیدگان بتوانند در مواردی که دولت پیشنهاد میکند آنها هم پیشنهادهای خودشان را که استخوان اصلاحی باشد تقدیم کنند اما پیش تجویز دلیلی این پیشنهاد خیلی روشن و شکر است دلیلی این است که قانون استخدا که امروزه به شکل آرمیونی مورد اجراء نگذاشته شده است قانونی است که با سروشت اکثریت از مردم ملت در سروکار دارد تاکنون قسمتی از معین آن شکر شده و در آینده هم ممکن است عیبها و اشکالات دیگری آشکار شود. مردم نسبت بین قانون خیلی حساسیت و خیلی علاقه دارند چون مربوط به سروشتشان و زندگی و آینده شان است بنابراین همانطوریکه ملاحظه فرمودید وقتی اصلاحیه قلمی مطرح شد هر یک از شما شاهد هستید که عده ای مراجعه میکردند مشکلات خودشان را که از نظر مقررات قانون استخدا بود شما در میان میگذارید و از شما میخواهند که چاره اندیشی کنید و باز خودتان شاهد هستید که موجب آتین همه دادند پیشنهاد در غیر موارد اصلاحی ممکن نیست چه تعداد پیشنهاد همی در غیر موارد از طرف قیوم به کمیسیون داده شد باید اینکه بشراه و مقرراتی پیدا شود که این مواد بتواند طرح شود پیشنهاد من آنرا تک مجوزی است برای اینکه این پیشنهاد قابل طرح باشد اگر پیشنهاد کرده و ده که جدا باید پذیرد و تصویب کنند این جای صحبت داشت گفته ام که پیشنهادی غیر مورد را پذیرد زمین به آسمان بیاید و آسمان به زمین بیاید و شیراز این کار گسیخته شوند که گفتیم که حتی تصویب نمود می پیشنهاد کردیم که در کمیسیون قبل طرح باشد (صحیح است) در کمیسیون وقتی طرح شد نماینده دولت نباید توضیح بدهد اشکالات خودش را بحث بکنند و نمایندگان اکثریت هم در کمیسیون هستند آنها هم مذاقه می کنند آنچه که نیایست قبول شود بطور قطع قبول نخواهند شد ولی اجازه فرمائید که قابل طرح باشد (صحیح است) هیچ منطقی حکم نمیکند که در طرف این سه سال بدین هیچک از نمایندگان مجلس با ستورها یک پیشنهاد معقوبی برسد ولی این باب را باز بگذاریم مجلس نباید مرجعیت داشته باشد مهم بیانات جناب را ملاحظه فرمائید ایشان این استنباط را نکرده که ایشان فرموده

باشند که مجلس ما آنکه معرجه و ملت ندارد هیچوقت بطور بیست هر یک از ما موجب رای مردم آمدیم و بعد از اینکه برای مردم آمدیم (صحیح است) نماینده تمام مردم هستیم (صحیح است) به تعداد کسانی که برای ما دادند (صحیح است) بنا بر این در اینجا از این جهت نمیگوئیم مجلس ممکن است یک جنبه دولتی بخودش بگیرد مجلس وقتی جنبه دولتی بخودش بگیرد که آن خاصیت مرجعیت را که باید برای مردم داشته باشد از دست بدهد ما این باب را باز بگذاریم که کارمند دولت اگر شکایتی دارد مجلس بدهد و این باب را بگذاریم که در این مدت سه سال بداند که اگر آمد در خودش را به نماینده اش گفت برای نماینده هم این امکان قانونی و آیین نامه ای وجود دارد که بتواند پیشنهاد مردم را بیاورد در کمیسیون مطرح بکند چه اشکالی دارد البته در آنجا مذاقه می شود بحث می شود توضیحات داده میشود آن پیشنهادی که معقول هست و به مصلحت مملکت هست پذیرفته شود و آن پیشنهادی که نیایست پذیرفته نشود و مصلحت نیست و روان کار را بهم میریزد. شیرازه کار را از هم می گسند قبول نکنند این پیشنهاد با عقده من هیچ اشکالی ندارد و مضافاً اینکه تنها استدلالی که کردند در کمیسیون این بود که آنچه بدهن شما ممکن است برسد ب فکر ما هم میرسد در صورتیکه در اساس همی اساس هر نوع دموکراسی بر این است که آن چیزی که ممکن است ب فکر یک کسی برسد ممکن است ب فکر دیگری برسد اگر بر عکس این فکر کنیم اساس دموکراسی را متزلزل کرده ایم این یکی دوم اینکه اشکال ایجاد میکند ما که ملزم هستیم که هر پیشنهادیکه از طرف نماینده داده شد قبول شود بهر حال اگر آیین نامه این اجازه را در واقع فعلی ما مثل اینکه من فکر میکنم آقای مهندس ارفع تردید دارید این تحصیل حاصل باشد و آیین نامه در وضع کنونی این اجازه را ندهد اگر این اجازه را ندهد من پیشنهاد را پس بگیرم اگر پیشنهاد های خارج از ماده اصلاحی در کمیسیون پذیرفته نشود که پیشنهاد نمایندگان هنگام خودش قابل طرح باشد و البته یک نکته ای هم در آخرش دارد که آن اصلاحیه های موجود هم به این نحو عمل شود یعنی در مورد اصلاحیه ها که فعلاً مطرح است باز این امکان وجود

داشته باشد که باز خانها و آقایان نمایندگان به این پیشنهادهای خودشان را در هر یک از مواد تقدیم بکنند بر عرضی بود که در مورد پیشنهاد خود ما داشته (احسن) **نایب رئیس** - آقای مهندس ارفع نظر می آید. **مهندس ارفع** - عرض کنم آنچه به استنباط بنده در اینجا بیان شد این است که ما ماده مقترح و روشی در آیین نامه نداریم که این مسأله را منع کرده باشند این استنباط شخص بنده است و تنها استنباطی که شده که در ماده ۱۰۳ است که نمایندگان حق دارند آنچه هر یک از مواد پیشنهاد نمایند مشروط بر اینکه آن پیشنهاد مردم را به صحت آنچه باشد مربوط موضوع آنچه بود نظر بنده مبنی بر این است که مربوط موضوع آن ماده ای باشد که پیشنهاد شده این استنباط شخص بنده است همه تفسیر میکنند به ممکن است تفسیر بعداً موردی پیدا کنند که از طرف مجلس اظهار نظر بشود و در این صورت اگر پیشنهاد جناب آقای دکتر عاملی را بخواهیم بپذیریم اولاً تسخیر شده بر اینکه مجلس اختیار دارد در مورد مواد اصلاحی که کمیسیونها میروند در مورد دیگر پیشنهاد بدهند چه در یک بر هنوز برای ما محل تردید است و باید روشن شود در حدی که با تصویب این پیشنهاد ما این مسأله را منحل کردیم کرد و شاید صلاح نباشد مسئله دومی این است اگر غیر از این ضرورت پیدا کند حق نمایندگان را از ما سلب کرده اند و آیین نامه مجلس شورای ملی مقرراتی تدوین شده تهیه شده و اجازه داده شده نمایندگان که هر گونه طرحی که لازم بدانند تهیه کنند و تقدیم مجلس کنند مورد مشور و بررسی قرار گیرد اگر ما واقعاً بررسی و ملاحظاتی در مورد آن استفاده داریم با مسأله ای گاهی مورد علاقه مراجعین است و ما صلاح مملکت تشخیص میدهیم این راه همیشه است که بصورت طرح بدهیم و منتظر این باشیم که در آن سال دیگر دولت یک ماده ای آورد برای اصلاح نامه کمیسیون کرد در آنوقت ما هم ماده اصلاحی بنامه خود را مفید کنیم ما در هر زمان حق آیین نامه حق طرح تهیه کنیم و بنامه و مفهوم مخالف پیشنهاد جناب آقای مهندس ارفع بود که ما خود را مقید میکنیم به اینکه دولت اصلاحیه بیورد اگر آن مسائل دیگر دولت صلاحی نداد ما هم اصلاحیه ای بکمیسیون استفاده

پیشنهاد کنیم یعنی قصه بررسی خواهد بود و آنرا این بنده چنین میکنم و لا بدلیل اینکه این را منحل نکنیم که حق دادن پیشنهادی خارج از ماده ای که دولت بدهد مجلس ندارد و دومی بدلیل اینکه در ماده ای که منحل تقدیم پیشنهاد بصورت طرح داریم. **دکتر عاملی** - جناب آقای مهندس ارفع این نایب رئیس مجلس تصریح فرمودند بنده پیشنهاد را پس بگیرم. **مهندس ارفع** - منافع آن آیین نامه این حق را از نمایندگان مجلس داده ولی این حق نماینده مجلس داده شده که بعد از گذارده مجلس قلمی طرح میکنند این استنباط و تفسیر آقایان است که در مورد تقاضای ما شده است بلکه جلسه جدا گانه ای داشته باشیم و مجلس در آینده آن تصمیم بگیرد. **نایب رئیس** - جناب آقای مهندس ارفع این نایب رئیس مجلس تصریح فرمودند بنده پیشنهاد را پس بگیرم. **فرهاد پور** - سینه دست ما این پیشنهاد به عقب و لا بدی علت که خود من مجلس مقصود از کلمات دیگران و کمیسیون پیشنهاد کرده و ده نظر من بسیار قوی و استدلال صحیح آقای دکتر عاملی و پیش از آن تصدق و استدلال جناب آقای مهندس ارفع که در دفعه پیش نظری را عنوان و بحث مینمودند را حتماً بنده است بشخص اینست اضافه می شود چون واقعاً بنامه سعی نالند که تقصیرات کنند نظر بنده جناب آقای مهندس ارفع آنچه که در ماده ۱۰۳ آیین نامه فرمودند صحیح است ولی در صورت بررسی قانونی عادی و هیچ که وقتی میگوئیم نماینده میتواند در آنچه پیشنهاد بدهد آنچه مشتمل است بر یک تعداد ماده منحصراً بر این در سایر عادی که آنچه است شوری بدو شوری میروند به کمیسیون پیشنهاد میدهند در این مورد یک نوع قانونگذاری استثنائی حوض است که در مشروطیت ایران برای اولین بار است می بینیم چون قانون آرمایشی دیده بودیم ولی قانون آرمایشی مستمر ندیده بودیم که یک قانونی مستمر در حال اصلاح باشد و اساس آرمایشی باشد در این مورد کمیسیون بصورت شور او اظهار نظر نمی کنند که پیشنهاد بدهیم در این مورد کمیسیون برایش قطع و قانونی است بخواهیم رای که خواهند داد

البته تا این دقیقه رأی کمیسیون استناد قانونی نداشته است ولی امروز اگر باین ماده رأی بدهید بعد از این کمیسیون واجد چنین قدرتی خواهد بود بنابراین آنچه که میفرمائید بصورت طرح داده بشود بصورت یک طرحی در جریان قانونگذاری عادی می رود نه کمیسیون بر میگردد در جلسه علنی در شور اول و شور دوم مورد بررسی قرار می گیرد ولی اصلاحاتی که سازمان امور استخدامی می آورد میفرستید به کمیسیون این اصلاحات را در کمیسیون وقتی نظر بدهند قانون است باین مناسبت هر موردی را از سازمان امور استخدامی به کمیسیون فرستادند آن مورد خاصی است یک ماده بایک تبصره بنابراین آنکه فرمودید وقتی در یک لایحه می شود پیشنهاد داد نسبت به تمام مواردش میشود پیشنهاد داد این مطلب لایحه اش همان ماده است بنابراین فقط راجع به آن ماده می شود پیشنهاد داد این قانون حالت استثنائی دارد بنده در عرایضی که در کلیات عرض کردم بعرض رساندم که عدم قبول پیشنهاد جناب آقای دکتر عاملی باین پیشنهادی که بنده تقدیم کردم نوعی بی نیازی از قبول فکر دیگران و استفاده از پیشنهاد های دیگران است که متأسفانه خود جنابعالی قبول فرمودید که در گذشته این سازمان خوب کار نکرد ولی آیا میتوانی ضمانتی بدهید که بعداً خوب کار کند (مهندس ارفع - انشاء الله) فقط یک انشاء الله است بنابراین اجازه فرمائید این سازمان بدون لجاج همانطور که آقای دکتر عاملی گفتند خودش را از استفاده از نظرات و افکار نمایندگان که به کمیسیون پیشنهاد میکنند بی نیاز ندانند ایشان توضیح دادند بنده هم تکرار میکنم ما پیشنهاد میکنیم مفید بود استفاده کنید مفید نبود استفاده نکنید بنابراین بنده معتقدم چون قانون استثنائی است و بطور استثنائی مستمر آ کمیسیون امور استخدام بعد از تصویب این ماده واحده هر اصلاحیه ای که بیارند و رأی بدهند قانون میشود برای یک مدت آزمایشی تا لایحه نهائی ما هم حق داریم که در این مواد پیشنهاد بدهیم و این سبب حق از یک نماینده است اگر پیشنهاد را قبول نکنید.

نایب رئیس - آقای موسوی بفرمائید.

موسوی (رئیس کمیسیون استخدام و سازمانهای اداری) - در مورد پیشنهاد جناب آقای دکتر عاملی خودشان

هم در کمیسیون تشریف داشتند مطلبی که مطرح شد این بود که بطور کلی در جلسات کمیسیون آقایان خودشان تشریف می آورند روی پیشنهاد هائیکه مربوط به مواد اصلاحی است اظهار نظر میفرمایند ما هم همیشه از نظریات ایشان کمال استفاده را کرده ایم و هر کمیسویی حقاً باید اینجور باشد و شکی نیست مطلب اساسی که در آن جلسه خدمتشان صحبت شد و قبول کردند از لحاظ اصولی مسأله این بود که بطور می شود اگر یک قانونی فرض بفرمائید ۴۰۰،۳۰۰ ماده ای که در اکثر موادش هم ایجاد اشکالی نکرده اگر در یک یادو مورد اصلاحی لازم باشد بطور می شود روی تمام مواد پیشنهاد پذیرفت و احیاناً این قانون را بعد از مدتی اصلاح کرد و تغییر داد چون هر قانونی ملازمه دارد بسایک مقدار از ثبات و یک مقداری ملازمه دارد باینکه درست جایفتد اگر بنا باشد که فرض بفرمائید در همین ده دوازده مورد اصلاحیه ای که هست ما ۱۵۰ مورد قانون استخدام را پیشنهاد بدهیم باین پیشنهادها باید ترتیب اثر داد یا نه؟ اگر باید داد که نظام استخدامی را بهم ریخته ایم بعد جای این نظام استخدامی چه میخواهیم بگذاریم؟ اگر نباید ترتیب اثر داد که این تعارف میشود که نماینده پیشنهاد بکنده کمیسیون و کمیسیون پیشنهاد را بگیرد و بایگانی کند بنابراین تا حدودی که در مقررات خود آئین نامه هست بهر حال در مورد لویجی که داده میشود نمایندگان میتوانند نظر بدهند و کم و بیش روش کار هم همین بوده که تا حدودی که نظریات اصولی و نظریاتی که نظام استخدامی را بهم نریزد و البته غیر از مواردی که در خود لایحه پیش بینی شده اینها بررسی و احیاناً اصلاح بشود ولی واقعاً موافقت بفرمائید اگر باین نحو و باین تصریح عنوان شود همانطور که جناب آقای مهندس ارفع فرمودند اولاً ما خود آئین نامه را با تفسیر این عبارت که در حقیقت یک اصلاح کلی را... (دکتر عاملی - آقای مهندس ارفع تردید داشتند ولی جنابعالی صریحاً قبول ندارید) صحبت بنده از آن جهت نیست بنده از لحاظ اینکه مسئله نظام یک قانون را برای یک دوره ای بپذیریم این را عرض کردم، جنابعالی این نگرانی بنده نوعی را رفع بفرمائید اگر در یک قانون سیصد چهارصد ماده ای فقط یک ماده اش ضرورت اصلاح داشته باشد ولی چهارصد ماده از طرف نماینده یا نمایندگان محترم

پیشنهاد اصلاحی داده بشود تکلیف قانون در آن حال چیست؟ و این قانون چه جور می تواند اصلاح شود. آیا این پیشنهادات از طرف کمیسیون پذیرفته بشود یا نشود و اگر پذیرفته شد این در حقیقت یک قانون دیگر است و آن قانون دیگر با دادن طرح از طرف خود نمایندگان محترم تأمین است. یعنی همه نمایندگان محترم می توانند طرح قانونی تقدیم کنند اگر پیشنهاد داده بشود بدون اینکه اثری بر آن مترتب باشد فکر میکنم این مورد نظر جنابعالی هم نیست.

نایب رئیس - آقای دکتر عاملی به پیشنهاد خودتان رأی هستید؟

دکتر عاملی - بله، بنده متقاعد نشدم. پیشنهاد چیزی است که به کمیسیون می رود و پس از بررسی با قبول میشود یا رد میشود.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای دکتر عاملی یکبار دیگر فرات می شود.

(شرح سابق خوانده شد)

به پیشنهاد آقای دکتر عاملی رأی میگیریم خانمهاو آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت خواهش میکنم قیام بفرمائید (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. کلیات آخر لایحه مطرح است. آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - بنده با اجازه می خواهم عرایضم را در مورد کلیات آخر با اشاره بفرمایشات جناب آقای مهندس ارفع لیدر محترم اکثریت شروع کنم. حقاً جناب آقای ارفع هر قدر که از زمان کار جنابعالی در این سمت میگذرد من در عین حالیکه احترامم بحضرت عالی زیادتر میشود اشکال شخص شما را بیشتر احساس میکنم. یک مرد اصولی و نجیب که همه چیز اخیلی خوب می فهمد ولی برای پیش برد سیاست دولت ناچار است که درست برخلاف عقیده باطنی خود صحبت بکند هر چند هنوز من در جای شما قرار نگرفته ام ولی آرزو میکنم که بزودی چنین شود ولی کار دولت ما و خود ما باین اشکال نباشد. بنده هیچوقت راجع به اصالت نمایندگان محترم کمترین عرضی نکردم روزی که اعتبارنامه هر نماینده ای تصویب شد هیچکس دیگر در این باره حق صحبت ندارد و اگر بنده در این باب مطالبی داشتم چون در موقع طرح اعتبارنامه ها در مجلس

نبودم اکنون جای صحبتش نیست و بنده هم عرضی نکردم و به بکایت نمایندگان کمال احترام و ارادت را دارم آنچه که بنده عرض کردم جناب آقای مهندس ارفع گفتند کسانی که شما من بنام نمایندگان محترم ملت میخواهیم توجه بمطالب آنها توجه بمطالب ملت ایران است این را بدوالت تذکر بدهید بنده اینرا عرض کردم وقتی که شما تشریف می آورید و صحبت میکنید لا اقل بنحوه دفاعی که از کار وزراء میکنید خود روز را که می آیند اینجا می نشینند بمطالب شما گوش کنند نه آنکه در اینجا به مسائل داخلی وزارتخانه یا خدای نکرده صحبت های خصوصی و شخصی خودشان سرگرم و مشغول باشند شما پیرامون عرایض من اظهار داشتید ما مصوبات ۱۴۹ ماده ای را قبول کردیم چطور یک ماده را رد کنیم باز تکرار میکنم با وجود آنکه من اشکال کار شما را میدانم ولی خودتان هم میدانید که در هیچ حال این استدلال قابل قبول نیست که اگر در ۵۰۰ ماده مطلب اساسی باشد ولی ماده ۵۰۱ از اصول تجاوز کرده و مطلب خلافی باشد باعتبار قبول ۵۰۰ ماده ماده ۵۰۱ را هم قبول کنیم؟ حضرت تعالی حق می داشتند اگر میفرمودید که چون تصویب مجلس رسیده قبول کردید ولی از شما استدعا میکنم نه برای این لایحه برای اینکه تکلیف این لایحه از اول صبح قبل از اینکه ما و شما اینجا بیاییم معلوم بود بلکه بنحوه عمل را برای آینده عرض میکنم خودتان صورت مذاکرات گذشته را بخوانید ببینید این مطلب مصوبه مجلس نبود فقط گزارشی بود از کار کمیسیون که همان مرقع هم مورد اعتراض قانونی قرار گرفت زیر او قتی دکتر عاملی در پشت این تریبون با کمال منانت عنوان میکنند که جناب آقای ارفع شما که میگوئید مستعین ما که در این مجلس و روی این صندلیها نشسته اند نمایندگان بحق هستند نه تنها نماینده حوزه انتخابیه بلکه نماینده تمام ملت و شما تصدیق میکنید پس آن اعتراض هم از زبان تمام ملت شد ولی اکنون که شما بگزارشات استناد میکنید پس بنده یک پیشنهاد دارم بیاید برای یک بار این افتخار نصیب مجلس ۲۲ شود حتی برای اینکه تصویب بشود پیشنهاد را خود شما بدهید باین مضمون که آنچه گزارشات و سخنان نمایندگان دولت در پشت تریبون مجلس میناشد در حکم گزارشات رسمی تلقی گردد که اگر خلاف آن ثابت شود

قابل تعقیب باشند. زیرا اگر قرار باشد اعتراض نمایانده، موافقت نمایانده، صحبت نمایانده دولت همه هیچ حساب بشود پس فایده تمام این صحبتها چیست در آرزوی به این ماده اعتراض شد جوابی هم داده نشد یعنی چه؟ و رأی هم گرفته نشد افتخار این مجلس بر اینست که آن ادوار پیش دستی شکستن و شارع کردن و ابستروکسیون کردن سپری شده ما جز بیان مطلب و اعتراض چکار میتوانیم بکنیم لذا تصدیق میفرمائید که آنچه اخیراً در کمیسیون استخدام عمل شده خلاف بوده بحث هم نمیکند چون جنابعالی را شخصاً دوست دارم و نمیخواهم با یادآوری این حقایق آزارتان بدهم شما چکار میتوانید بکنید امادر مورد ارجاع لایحه و تفویض مجدد اختیار بکمیسیون بدون حق پیشنهاد نمایندگان میگویم کسانی که شما بنمایندگی آنها اعتقاد دارید و من امروز احترام میگذارم بدولت هم بگوئید او هم اینها را بنمایندگی قبول کند یعنی چه؟ یعنی اصولاً لایحه باید به مجلس بیاید و نمایندگان هم اظهار عقیده بکنند چرا ما این حق را از اینها سلب کنیم و ببریم در یک کمیسیون و البته میفرمائید در همین مجلس سابقه نگاه کنیم گویا جمع کارمندان دولت در حدود ۴۰۰ هزار نفر است و باروشی که دولت جناب آقای هوبدا پیش گرفته رو به تضاعد و

تزیاد فوق العاده است ولی بجه حد اعلانی میتواند آنرا برسانید به یک میلیون نفر معهدا این مطلب نسبت به قانون اصلاحات ارضی و تعداد زارعین کشور اهمیتی ندارد مگر در قانون اصلاحات ارضی بآن اهمیت که یکی از اساسی ترین اصول انقلاب ما بود یک کمیسیون خاص برای این مطلب تشکیل نشد مگر در این کمیسیون خاص اجازه ندادند که نماینده حق داشته باشد پیشنهاد بدهد و کمیسیون موظف باشد پیشنهاد دهندگان را بخواهد ماچرا برای یک کاری که هیچ احتیاج نداریم گناه میکنیم البته قبول میکنم صحیح نیست وقتی دولت در مورد یک ماده اصلاحیه میآورد دو بیست نماینده حق داشته باشند در مورد هر چهار صد ماده پیشنهاد بدهند. شاید این را قبول بکنم گرچه آن هم یک بحث طولانی تری دارد اما چرا نباید آن چیزی را که دولت پیشنهاد می دهد پیرامون پیشنهاد او لااقل تمام نمایندگان حق داشته باشند اظهار نظر کنند

را قبول داشته باشد.

نایب رئیس - آقای دکتر یگانه بفرمائید.

دکتر یگانه (وزیر مشاور) - با اجازه مقام ریاست بدو لازم میدانم این نکته را به استحضار نمایندگان محترم برسانم چون اشاره ای شد بعدم حضور جناب آقای دکتر کاظم زاده وزیر مشاور و مسئول سازمان امور استخدامی خواستم بعرضتان برسانم بعلت عذر موجهی است که قبلاً اطلاع داده شده است. راجع بقانون استخدام کشوری مطالب مشروحي گفته شد از تمام این مطالب دولت استفاده خواهد کرد. از جمله راجع به سه موضوع صحبت شد یکی اینکه اختیاری که چند سال قبل کمیسیون خاص بکمیسیون استخدام مجلس داده این اجازه درست بوده یاخیر چون همانطور که جناب آقای رامبد معتقد به اصول قانون اساسی هستند هجوقت دولت این اجازه را ندارد که در کاریکه مربوط بقوه مقننه هست بخواهد اینجا مطلبی را عنوان کند، بنابر این آنچه که در اینجا تصویب شده برای ما مقدس است و همان را هم اجراء میکنیم

مطلب دومی که عنوان شد این بود که آیا مطابق آئین نامه داخلی مجلس نمایندگان محترم حق دارند که در سایر مواد پیشنهادهایی بدهند دلیل واقعاً آزادی فکر تمام نمایندگان محترم این بود که لیدر اکثریت در اینجا نظر شخصی خودش را بر قبول آن و نماینده محترم دیگر بر نفی آن ابراز فرمودند در این مورد هم برعهده ریاست محترم مجلس و نماینده محترم است که هر یک از دو طریق را که مربوط به آئین نامه داخلی مجلس است قبول بفرمائید و دولت هیچگونه نظری ندارد اما آنچه دوست بسیار عزیز من جناب آقای رامبد در فرمایشات خودشان راجع به دولت فرمودند و تنها سروکارش بانمایندگان محترم اکثریت شاید ایشان بر طبق اصول پارلمانی استحضار داشته باشند که هر دولتی در هر جای دنیا وقتی بروی اصول حزبی اداره شود تمام کارهایش مخصوصاً لواحقش در حزب اکثریت بحث میشود اگر تصویب شد ماحق داریم لایحه را به قوه مقننه تقدیم کنیم و اگر تصویب نشد ما تقدیم نمی کنیم بنابر این رابطه دولت هم که دوسه مرتبه اشاره فرمودند در تنظیم این لایحه همین بوده است که بانصوب نمایندگان اکثریت خودش لایحه ای تنظیم نموده معهدا تصویب آن برعهده ساحت مقدس مجلس شورای ملی است و این رویه ای بوده است در تمام ادوار از صدر مشروطیت که مجلسین به کمیسیون خاصی اجازه میدادند مخصوصاً کمیسیون خاص استخدام کشوری کمیسیونی بود که انتخابتش بر طبق اصول حزبی نشد و به شخص جناب رئیس مجلس اختیار دادند که اعضا را انتخاب کنند و در آن کمیسیون بطوریکه من اطلاع دارم تعداد دوستان عزیز من از اقلیت که حضور یافتند کمتر از اکثریت نبوده است اینها یک حق معینی است در صورتیکه اگر اکثریت میخواست تمام اعضای کمیسیون را از خودش انتخاب کند چون اکثریت داشت ممکن بود بطریق انتخاب گذاشته بشود، بعد این رویه در طول مشروطیت بود، دولت بر طبق همان سنن پارلمانی که جنابعالی بیش از من ایمان به همه چیزش دارید این لایحه را تقدیم کرد البته اگر تشخیص فرمودید که منطبق با اصول مشروطیت کشور است تصویب میفرمائید اما راجع به خود ماده واحده البته جناب آقای فرهادپور مطالبی فرمودند چون

در ماهیت این مطلب بود برای بنده بسیار محترم بود فرمودند قوانین استخدامی باید ثبات داشته باشد این ثبات کاملاً درست است ولی چه وقت به آن مقررات ثبات بدهیم آن موقع که ایمان حاصل کردیم که بهترین مقرراتی است که ایجاد کردیم آن موقع ثبات میدهیم (صحیح است) بهمین جهت دولت یک دوره آزمایشی را پیشنهاد کرد، قبول شد یک دوره آزمایشی، در پنج سال سه لایحه اصلاحیه تقدیم شد دربار دوم با پیروی از نیات شما در این ماده برای دولت حداکثر مهلت تعیین شد و بسیار شرط خوبی است، در اکثر قوانین ما این شرط گاهی نبوده بهمین دلیل بود که بعضی قوانین مثل آئین دادرسی کیفری از صدر مشروطیت تا بحال مصوب کمیسیونهای مجلس است و هیچوقت به مجلس علنی نیامده است این بود که برای این قوانین زمان معین نمی شود قائل شد و این قانونی که از سال ۱۳۲۹ قمری بتصویب کمیسیون دادگستری رسیده و تا به امروز در جلسات علنی مطرح نشده دولت بر این اساسی که جناب آقای فرهادپور فرمودند ثبات لازم است که مدت آزمایشی بدهد پس از چند سال آزمایش آنچه که لازم ثبات است به آن داده شود بهمین دلیل است که این لایحه را دولت تقدیم کرده عرایض من بیشتر راجع به علت عدم حضور همکار عزیزم آقای دکتر کاظم زاده بود (رامبد سوء تفاهم نشود بنده نسبت به ایشان عرضی نکردم رویه کلی دولت را عرض کردم) افتخار دولت اینست نه تنها نهایت احترام را به قوه مقننه دارد، خود آقایان هم میدانند که از نظر احترام بمشروطیت و از نظر احترامی که بساحت مقدس قوه مقننه دارد بزرگترین احترام در تاریخ مشروطیت ایران از طرف دولت حاضر ابراز شده اگر روزی وزیری در جلسه حضور نداشته عذر موجهی بوده که نتوانسته است کمالینکه عذر همکار امروز من از موجه ترین عذر ها بوده است که نتوانسته در مجلس حضور پیدا کند مطالبی که عرض کردم در جواب این لایحه است در کلیات آخر است البته رأی نهائی لطف فرموده اید دولت یک آزمایش سه ساله دیگری را برای این کار لازم میدانند و امیدواریم پس از آزمایشهایی که در طی سه سال خواهد نمود لایحه نهائی را در طی ۵ سال تقدیم کند (احسن).

نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟

(اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم
خانها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام کنند
(اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب بمجلس
سنا فرستاده بشود.

**۷- طرح و تصویب گزارش يك فوریتی کمیسیون
کشور راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰
قانون نوسازی و عمران شهری و ارسال
به مجلس سنا**

نایب رئیس - گزارش يك فوریتی کمیسیون کشور
راجع به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و
عمران شهری مطرح است قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه روز شنبه ۱۳۴۸/۱۲/۱۶
مطرح پیشنهادی جمعی از نمایندگان محترم راجع به تمدید
مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری
مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ را که فوریت آن در جلسه روز پنجشنبه
۱۳۴۸/۱۲/۱۴ بمجلس شورای ملی بتصویب رسیده بود
مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بتصویب رسانید.
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

طرح قانون تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی
و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ -

ماده واحده - مدت پرداخت عوارض سال ۱۳۴۸
موضوع قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷
تا آخر تیر ماه سال ۱۳۴۹ تمدید میگردد.

مؤدیانی که تا آخر تیر ماه هر سال عوارض سال قبل
متعلق بهر ملک را بپردازند از مزایای تبصره ۱ ماده ۱۰ قانون
مزبور برخوردار خواهند بود و مشمول جرائم مقرر در ماده
۱۴ قانون نخواهند شد.

مخبر کمیسیون کشور - کلانتر هرمزی

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز شنبه ۱۳۴۸/۱۲/۱۶
طرح پیشنهادی جمعی از نمایندگان محترم راجع به تمدید
مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری

در اطفاهای در بسته کتابهای بدون توجه به هدف و برنامه
و امکانات هر چه خواستید بنویسید و باتکانه رأی اکثریت
بگوئید چون در فرا کسیون اکثریت تصویب شده دیگر جای
قبول پیشنهادی باقی نمانده جناب آقای دکتر یگانه قبل
از اینکه شما تعارفات را تکرار کنید ضمیمه نامه تشکر میکنم
در احوال ماوشما از کلمات و صحبتها و تعارفات گذشته
دیگر نه شما از صدا بلند کردن من هراس دارید و نه من به
تعارفات شما اعتقاد دارم بله بله شهری که ۵۰۰ میلیون
تومان عوارض میدهد آقای دکتر یگانه نمیتواند تحمل
کند که این پول را بدست دستگاهی بدهد که کوچکترین
برنامه در اجرای نیات شاهنشاه ملت دوست مانند اردمگر
نماند بودید آنجا که شاهنشاه فرمودند این افتضاح است
که هر روز خیابانها را میکنند و باز هم میکنند باز هم میکنند
براهم بی برنامه گئی باز هم و لخر جی جناب دکتر یگانه.
موقعی من فکر میکردم پیشنهاد این طرح اکثریت محترم
در جهت مردم است که يك تبصره هم بآن اضافه میشد و
آن تبصره این بود که کولت مکلف است در ضمن همین
چهار ماه نحوه خرج این عوارض نوسازی را هم بمجلس
ببورد شما کدام شهر دنیا را پیدا میکنید تلفن آب برق
تلفن نظافت اسفالت هیچ چیز آن هیچگونه ضابطه ای
نداشته باشد. اگر مأمورین شهرداری وسط
بیابان زمین خریدند فردا آنجا اسفالت
میشود و قیمت آن ده برابر میشود اگر وسط شهر و زیری
میر نداشته باشد تا به ابد اسفالت آن درست نمی شود
خواهش میکنم جناب دکتر یزدان پناه خود شما پیشنهاد
بدهید تمام مؤسساتیکه بنحوی با کار مردم در داخل شهر
کردارند از قبیل آب برق تلفن اسفالت و غیره با همکاری
شهرداری موظف باشند برنامه ای را تعیین و اعلام کنند تا
هر کس که این عوارض را میدهد بداند که تا سه سال دیگر
خیابانش برق نخواهد داشت یا لوله کشی آب رایکسال و
سیم دیگر خواهند کرد یا تلفنش کی داده خواهد شد من از
پیشگاه نمایندگان محترم استعدا دارم بنابین ادارات مراجعه
کنید و نحوه بلامتکلیفی مردم را در قبایل ادارات دولتی به بینید
آقایان دولتیان انقلاب اداری را شرحی گرفته اند هر چه ما اقلیت
هم که میگوئیم تعارف بنامش میدهند حرفهای اصولی

هر چه میگوئیم جواب مخالف می دهند در مورد این عوارض
بما بگوئید شهرداری با این پول چه می کند؟ (دکتر یزدان پناه -
برنامه های ایشان به تصویب انجمن شهر میرسد جناب رامند)
پس ما چکار داریم چیز انگذاشتن انجمن شهر وضع بکنند بهر حال
من امیدوارم با این تمدیدی که داده میشود برنامه شهر سازی
و نوپسازي بملت اعلام گردد آقای دکتر یگانه در خیابان بهلوی
یعنی جائیکه تمام هم و غم شما آنجاست زیرا که مسیر
شاهنشاه عزیز ما است ولی شاهنشاه ما می خواهند که مسیر
تمام مردم دو شهر خوب شود نه مسیر ایشان (آفرین -
احسن) در مسیر آن نمایندگان موقبعی که اسفالت میکردند
در فاصله ده یا نوزده ساعت و هنوز اسفالت سرد نشده بود
دستگاه دیگری شروع بکنند خیابان و تخریب همان اسفالت
میکرد و این کار مکرر بصورت مسخره تکرار گردید پس آقای
دکتر یگانه مردم می بینند و قضاوت میکنند و تعجب بدستگاه
اداری شما و انقلابی که این دولت مدعی است در ادارات
کرده اعتقاد ندارند.

نایب رئیس - آقای دکتر مهذب بفرمائید

دکتر مهذب - با اجازه ریاست معظم مجلس اینجا
همکاران معظم صحبت هائی فرمودند که من خیال میکنم
بیشتر مربوط به بودجه یا نطق های قبل از دستور است
ماده ایست نه مربوط بشهرداری نه مربوط بمالیات نه
مربوط باخذ عوارض جدید نه مربوط بکنند خیابانها نه
مربوط بمسیر شاهنشاه بلکه همانظوری که فرمودند شاهنشاه
مسلماً نظرشان این است که تمام مسیرهای مملکت خوب
باشد و در این ماده که می بینیم صحبت هائیکه میفرمائید
نیست مسلماً طبق آئین نامه داخلی يك نماینده در موقع طرح
بودجه می تواند در هر موردی صحبتی بکند این خاصیت
کلی بودجه است حتی آئین نامه هم فرصتی داده است
(همهمه نمایندگان)

فرهاد پور - صحبت شما هم در همین زمینه است

دکتر مهدوی - اما شما صحبت فرمودید گوش
دادیم اجازه بدهید بصحبت خودشان ادامه بدهند (زنگ
نایب رئیس)

دکتر مهذب - جناب فرهاد پور این صحبت هائیکه
مسیر صحبت مرا تغییر نمیدهد قبلاً در حال خیال میکنم
حق بر این باشد اگر موضوعی در دستور باشد چون خود

مردم مملکت و نمایندگان محترم موشکافی میکنند و مخالف و موافق درباره آن لایحه بخصوص صحبت میکنند مسائل دیگر بنا بر این حق و افعال این است که نمایندگان محترم مجلس مردم را روشن بکنند در موضوع تمدید فرصتی اگر واقعا داده شود و اگر همکاران ما در حزب مردم مخالف تمدید این مدت هستند بحثی دیگر است مادر اکثریت فکر کردیم که مردم با توجه به نزدیکی شب عید بانوجه بمشکلاتی که در دستگاه شهرداری از لحاظ نوسازی هست و من هم اذعان دارم و بانوجه باینکه باید بمردم فرصتی داد تا بتوانند عوارضشان را بدهند بهتر این است که این مدت تمدید شود که این فرصتی که در قانون نوسازی تا آخر سال آمده تمدید بشود که امکان بیشتری بمردم داده شود و ما اکثریت نشسته ایم فکر کرده ایم که برای تسهیل کار مردم این فرصت قانونی را بدهیم خیال نمیکند دوستان ما از اکثریت یا اقلیت با این امر استثنائی مخالف باشند و اگر این ماده واحده ای را که بنده می خوانم فقط همین مسئله است چون مسئله های مربوط بشهررداری اینجام مطرح نیست مسئله قانون نوسازی مطرح نیست و در مورد قانون نوسازی عرض بنده این است که واقعا دوستان اقلیت اگر بخواهند میتوانند طرح تهیه بفرمایند در خصوص بهبود قانون و من طرحی از طرف دوستان در این مورد ندیدیم (رامبد - شما حرف مارا حاضر نیستید بشنوید می گوئیم نوسازی پولش با خودش فرق دارد) بنده جناب آقای رامبد ماده واحده را میخوانم راجع به میزان عوارض راجع به نحوه مصرف که فرمودید آن را می شود طرح داد صحبت کرد این مسئله ای که مطرح است بنده کلمه بکلمه می خوانم استدعا میکنم توجه بفرمائید از لحاظ عوارض کنند و نکنند خیابان تمام این مسائل مربوط بامر دیگری است بنده ماده واحده را می خوانم (نمایندگان - خوانده ایم) نخوانده اید و الا مخالفت نمیکردید (یکی از نمایندگان - علت تمدید برای چی است؟) علت تمدید این است که طبق قانونیکه بتصویب مجلس رسیده اگر برای مردم فرصت نباشد تا آخر سال ۴۸ بدهند جریمه بهشان تعلق میگیرد فرصت بدهید که جریمه ندهند شما میگوئید جریمه بدهند بنده مخالفم، حزب اکثریت هم مخالف اینگونه فشارها است سعی میکنم در راه رفاه مردم کوشش کنند بنا بر این عین ماده واحده را می خوانم -

پرداخت عوارض سال ۱۳۴۸ موضوع قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ تا آخر تیر ماه سال ۱۳۴۹ تمدید میگردد، مؤدیانی که تا آخر تیر ماه سال ۱۳۴۹ سال قبل معلق بهر ملک را بپردازند از مزایای تبصره ۱ ماده ۱۰ قانون مزبور برخوردار خواهند بود و مشمول جرائم مقرر در ماده ۱۴ قانون نخواهند شد. حالا اگر واقعا کسی عقیده دارد که مردم باید جریمه بدهند عوارض بدهند و فرصتی نباشد بنده عرضی ندارم.

نایب رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بفرمائید.
دکتر اسفندیاری - بفرمائید جناب آقای دکتر مذهب بنده کاملا توجه کردم و آنچه که درباره لایحه فرمودند تاحدی درست بود ولی اعتراض جناب آقای رامبد هم در حد خودش صحیح بود حالا بنده بعرض میرسانم چرا؟ یک قانونی آوردند بنام قانون نوسازی که در آن وضع عوارض جدیدی بوده برای نوسازی شهر تهران من اولاً حضور انور تان عرض کنم شاید یکی از بی ریخت ترین شهرهاست که مادر دنیا داریم شهر تهران است که خیابانهای ضابطه ای ندارد ششادریک خیابان یک مقدار زمین را می بینید که زباله دانی شده و یک ساختمان می بینید و طبقه ساختمان دیگری سه طبقه و ساختمان ۱۵ طبقه و ۲۰ طبقه هم کنارش ساخته شده تهران یکی از بی ریخت ترین شهرهاست و هیچ یک از خیابانها از زوی اصول ساخته نشده بهترین خیابان ما خیابان روزولت است این خیابان یک قدمش ۶۰ متر است یک قسمش ۲۰ متر و یک قسمت دیگر از این خیابان ۱۵ متر در این مملکت ما آمده ایم قوانین باسم نوسازی وضع کرده ایم بدولت و شهرداری اختیاراتی داده ایم که این اختیارات را بموقع اجرا بگذارند و بنحو احسن این شهر را زیبا کنند و از نظر ایاب و ذهاب راحت کنند آنچه که جناب آقای رامبد فرمودند تذکرات که قبلاً داده شده آن تذکرات این است که دولت یک قانونی که ابلاغ شده باید اجرا کند چون نتوانسته در موقع خودش اجرا کند آمده لایحه ای یک فوریتی و دوفوریتی از اکثریت می خواهد بگذرانند و این مدت را می خواهد تمدید کند برای وصول عوارض نوسازی درست است و ظاهر باین صورت است که عملاً میگوئیم بنفع مردم است که هم عوارض را بدهد و هم از بخشودگی استفاده کند و از جریمه معاف شود و من استنباطم

این است که نظر جناب آقای رامبد این است که دولت در موقع نتوانسته عوارض وصول بکند و ضعف نشان داده (دکتر کیان - مربوط بدولت نیست مربوط بشهررداری است) موقعیکه نتوانسته عمل کند از این لحاظ آمده اند چنین طرحی داده اند شهرداری نمیتواند از دولت جدا باشد (مهندس صائی - مربوط بشهررداری است) در موقعی که این لایحه مطرح بود من حضور جناب آقای صائی عرض کردم یعنی تصفیه شهرداری مطرح شد گفتیم تا بحال چقدر شده (یکی از نمایندگان - بسیار) ولی از نظر عمل باید ببیند که چه عملی شده جناب آقای دکتر مذهب فرمودند که دستگاه شهرداری مجهز نیست من حق بشما میدهم بشما هم عقیده هستم دستگاه شهرداری مجهز نیست چرا چندین صد میلیون تومان پول را میگذارید در اختیار یک دستگاهی که مجهز نیست تا هر عملی که خواست بکند در مورد لایحه فرمودید در مورد اینکه چه چیزی مطرح است ولی آنچه در حاشیه لایحه بعنوان تذکر فرمودید بنده لازم است جوابتان را عرض کنم بهر صورت من استنباطم این است که این تمدید از نظر ظاهر قضیه بسیار بنفع مردم است ولی در عمل ضعف دستگاه وصول شهرداری است که چهار ماه را تمدید کرده تا آخر تیر ماه یعنی فروردین، اردیبهشت و خرداد و تیر را اجازه داده برای تمدید این تمدید بنفع مؤدی است ولی این دولت است که نتوانسته عمل کند و این ضعف دستگاه اجرائی است در تأیید نظر جناب عالی آنچه را که بعنوان لایحه فرمودید موافقم و آنچه را هم که آقای رامبد فرمودند خارج از برنامه نوسازی دولت نیست.

رئیس - آقای فرهاد پور بفرمائید.

فرهاد پور - همکار محترم من آقای دکتر مذهب که نهایت مورد احترام بنده هستند مطلبی فرمودند که انگیزه حزب اکثریت در دادن این طرح برای این بود که مردم در شب عید برای پرداخت این عوارض در زحمت بودند در عسرت بودند (دکتر مذهب - بنده همچو چیزی عرض نکردم) برای کمک بمردم چنین طرحی را تقدیم کردیم که فرصتی داشته باشند تا آخر تیر ماه بنظر من اگر در اول ماده مرفوع میفرمودید نظر باینکه شهرناری تهران در اجرای قانون نوسازی توفیق نیافته است که تکلیف مردم را از جهت پرداخت عوارض نوسازی روشن کند و سازمانهای شهرداری عاجز بودند از اینکه برای مردم اظهارنامه بفرستند و عوارضشان را مشخص کنند و باین مناسبت مردم

گرفتار هستند و کسر کار شهرداری را مردم نباید جریمه بپردازند ما چهار ماه مهلت میدهم بنظر من این استدلالی بود منطقی که بدون تعصب و آن چیزی است که من از امثال دکتر مذهب انتظار دارم واقع این است که شهرداری آماده نبوده است قدرت این را نداشته است که تعیین کند مؤدی چقدر باید بپردازد و حالا یک چنین دستگاهی که برای پول گرفتن اینقدر عدم آمادگی دارد برای خرج کردنش چه انتظاری دارید آقای رامبد، اما یک مسئله را بنده در اینجا از فرصت استفاده میکنم شما می خواهید نوسازی کنید از مجلس می آید قانون میگذرانید برخلاف آنکه بروند از انجمن شهر خودشان این اجازه را بگیرند این الزامات و عوارض را میگذارید بگردن مجلس در یک شهری که می خواهید نوسازی کنید و معافیت مالیاتی برای آپارتمان می دهید آن وقت بر طبق آئین نامه وزارت کشور میروند هر جا آسانسور باشد سی درصد گران تر عوارض میگیرند پس چند طبقه آپارتمان چگونه برود بالا این برای آسانسور عوارض گذاشتن نوسازی است؟ این نه بمجلس مربوط است نه بقانون مربوط است طی هر ماده ای شما اجازه می دهید آئین نامه مربوطه را فلان وزارت خانه مربوطه بنویسد آنوقت میروند بقیه مردم را میگیرند جانی خلاف مقصود قانون بطور غلط و میگویند اگر شوفاز داشت، آسانسور داشت یک آپارتمان باید اینقدر جریمه بدهد مگر میشود طبقه بدون آسانسور ساخت همانطور که آقای قوام صدری میگوید از ده طبقه به بالا فرض کنید معافیت مالیاتی دارد خوب این طبقه دهم را بدون آسانسور بالا برود از یک طرف هر کس آسانسور داشته باشد باید فلان مبلغ جریمه بدهد این را میگذارند گردن مجلس اصل لایحه نوسازی را مجلس تصویب کرده ضرایب قیمت و پولش را که می خواهند بگیرند وزارت کشور و شهرداری مسئولش است و آنوقت شما هم مجبورید روی تعصب بحزب اینجا دفاعی بکنید توجه داشته باشید که مردم چه ناراحتی از این لایحه حس میکنند ما که مخالف تمدید مدت نیستیم برای اینکه مردم را جریمه کنند و هیچ حزبی هم از این بابت نمیخواهد برای خودش وجهت ملی تهیه کند بک کسر

کاری است برایش راه چل پیدا کردند ولی برای اینکه بفتح مردم کاری کرده باشید در ضرابی که تعیین میکنند رعایت مردم را بکنید در قیمت مطلقه ای و قیمت ساختمان بنده رفته ام و پرداخته ام بازدهه برابر سال قبل از منترام عوارض گرفته اند اگر کار شهرداری بازدهه برابر سال قبل نباشد این جرم است که از من پول را گرفته اند ولی کاری نکرده اند هنوز در پشت چیا بان عشرت آباد بیاید نشانمان بدهم که نحوه حمل زباله بایست سال قبل کوچکترین فرقی نکرده است شهرداری که جز زباله کشی کاری ندارد و وظیفه دیگری برایش باقی نمانده بر قش را کس دیگری اداره میکند آبش را کس دیگری اداره میکند بختی اتو بوسرانی -

اش هم مال کس دیگری است پس شهرداری این پول را برای چی میخواهد چنانچه خدمتی میخواهد بکند بنده خیلی خوشم آمد دیدم آقای شهردار هم مثل جناب آقای نخست وزیر چون تبعیت میکند رفته یک پیکان سوار میشود ولی منکه می بینم آن ماشین دراز مشکی بادو تا عضو شهرداری پشت سرشان میاید آن آقای نخست وزیر است مملکت دموکراسی است در نهایت آزادمشی پیکان سوار می شود و همه جا میرود ولی وقتی که من می بینم شهردار پیکان سوار میشود ولی یک ماشین بیوک سیاه دراز هم پشت سرش می رود اینها مردم گول زدن است خوب همان ماشین سیاه شهرداری را سوار شود خدمت هم اگر میخواهد بکند او بفرمائید بکار زباله شهر تهران سرو صورتی بدهید بعد کارنوسازی بکنید و از مردم این عوارض را بگریزد (یک نفر از نمایندگان - شما مخالفید باین طرح یا موافق؟) هیچکس با تمدیدی که راهی و فرجی در برابر فشار مردم باشد مخالف نیست.

رئیس - در ماده واحده نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در مورد طرح مربوط به تمدید مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۴۷/۹/۷ ماده واحده بشرح زیر اصلاح شود:

ماده واحده - مؤدیانی که تا آخر تیر ماه سال

کنند و این اصلاحی است که در کمیسیون کشور تصویب شده و بسیار جامع است و متضمن آسایش مردم میباشد و چون شما یک سال محدود کردید بنظر من صحیح نیست.

رئیس - آقای مهندس ارفع بفرمائید.

مهندس ارفع - بنده اجازه میجوهم بطور خیلی خلاصه نظر خانمها و آقایان محترم را باین مسئله جلب کنم که هدف از تقدیم این طرح از طرف فراکسیون چوب ایران نوبن صرفاً در جهت تأمین رفاه بیشتر برای مردم بود برای اینکه فرصت یاموجبات یا تسهیلاتی برای دریافت شهرداری فراهم شود بتبراین حساب مردم جدا از حساب شهرداری است هدف ما و منظور ما خدا را گواه میگیرم که فقط رفاه مردم بود و بس اگر تشریف ببرید در محل پرداخت این عوارض ملاحظه بفرمائید چنان مردم از دحام کرده اند که واقعاً در فشار هستند برای پرداخت این عوارض و واقعاً آدم رقت میآورد و ذلیل و نقص اینکار را جناب آقای دکتر عاملی ماهم میدانیم همه در این مملکت بزرگ شده ایم و بخوبی به نقص و عیب همه چیز خوب آشنا هستیم دستگاه شهرداری هم جدا از سایر دستگاههای مملکت مانست سازمانهای نقص دارند ولی این نقائص باید متدرجاً مرتفع شود کادر مجیز و وسیله مجهز باشد و در اختیار یک مسئول باید قرار بگیرد تا بتواند وظیفه اش را انجام بدهد شهرداری الآن مدت کار دستگاههای وصول را اضافه کرده است در دو شفت دارند کار میکنند برای اینکه بهتر بتوانند بمراجعه جواب بدهند حزب اکثریت بهیچ وجه در صدد این نبود که نقص یا قصوری را که از این نظر متوجه دستگاه بوده برده بوشی کند اگر ملاحظه بفرمائید در مقدمه ای که باین طرح نوشته شده این عبارت بچشم میخورد (ضمناً بموجب مقررات قانون مذکور عوارض مربوط به اراضی و ساختمانها در اول هر سال باید مشخص گردد ولی چون نقص این نظر محتاج به بررسی و ممیزی و ارزیابی اراضی و ساختمانها از طرف شهرداری بود و بالتفاتی باینکه قانون نوسازی و عمران شهری برای اولین بار در سال ۴۸ بموقع اجرا گذاشته شده و در این فرصت کوتاه برای شهرداری میسر نبود الی آخره بطوریکه ملاحظه میفرمائید

ما اعتراف میکنیم که نداشتن فرصت کافی به شهرداری اجازه نداده که بتواند فرصت مناسب از لحاظ مؤدیان این عوارض را تعیین کند پس بهیچ وجه برده بوشی از نقص کار دستگاهی نیست این را باور بفرمائید که تقدیم این طرح در جهت مردم بوده است و بنده تأیید میکنم پیشنهاد آقای دکتر مهدوی را و دلایل آنرا عرض میکنم اولاً عوارض نوسازی در تهران از اول سال ۴۸ اعلام شده و در سایر مناطق کشور سال ۴۹ به بعد کما اینکه شهر چهارم از اول سال ۱۳۴۹ در روزنامه اطلاعات دیشب دیدم اعلانش را منتشر کرده پس آنچه را که امروز مامبتلا هستیم و می خواهیم گری از کار مردم گشاده شود موضوع عوارض سال ۴۸ مردم تهران است و باین ترتیب در پیشنهاد فراکسیون هم منحصرأ روی عوارض سال ۴۸ تهران انگشت گذاشته شده و پیشنهاد شده و این پیشنهاد هم در تأیید نظر فراکسیون است ولی بنده از این جهت بانظر کمیسیون کشور موافق نیستم که اصولاً ما باید در ماده ۱۰ و ماده ۱۴ و شاید سایر مواد قانون نوسازی تجدید نظر بکنیم و یا مذاکراتی که شده قرار شده است این بررسی بعمل بیاید و چون این بررسی بعمل خواهد آمد و از جهت کلی این مطالعه و اصلاح انجام خواهد شد و برای سال آینده پیشنهاد خواهد شد بنابراین بنده استدعا میکنم به پیشنهاد آقای دکتر مهدوی رأی موافق عنایت بفرمائید و نسبت بقسمت دوم که مورد تأیید ما هم هست با بررسی و اصلاحی که متعاقباً بوسیله دولت بعمل خواهد آمد و به مجلس تقدیم خواهد شد آن قسمت پیشنهاد خواهد شد که موجبات رفاه برای کلیه مؤدیان چه در تهران و چه در شهرستانها فراهم شود امیدوارم که توضیحات بنده قانع کننده باشد و بنده پیشنهاد آقای دکتر مهدوی را تأیید میکنم.

نایب رئیس - به پیشنهاد آقای دکتر مهدوی رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. پیشنهاد آقای ابوذر قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره ذیل بماده واحده

طرح قانون تمدید مهلت عوارض نوسازی اضافه شود.
تبرسه - دولت مکلف است در ظرف مدت ۶ ماه با اطلاع از نظرات انجمنهای شهر و شهرداریها و کارشناسان مسائل شهری در قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ تجدید نظر نموده لایحه جامع و کاملی که متضمن تأمین آسایش عمومی و اجرای حقیقی نوسازی در شهرها باشد تهیه و تقدیم نماید.

باعرض احترام - ابوذر

نایب رئیس - آقای ابوذر بفرمائید.

ابوذر - تصور میکنم با فرمایشاتی که جناب آقای مهندس ارفع لیدر فراکسیون حزب ایران نوین کردند پیشنهاد و توضیح من ساده باشد در بودجه تاجیکه میسر بود بنده راجع به مشکلات این قانون صحبت کردم این قانون مورد ابتلاء تمام مردم است و باید از طریق انجمن شهر و از طریق مردم اظهار نظر بشود بنده بخاطر مآیبد وقتی که این قانون در مجلس مطرح بود با تیمسار صفاری شهردار تهران صحبت کردم و ایشان اطلاع نداشتند فکر بفرمائید که قانون نوسازی را بیاورند و شهردار پایتخت اطلاع نداشته باشند حال آنکه من آمده ام پیشنهاد داده ام باید ۵ ساعت صحبت کنم اگر می خواهید بعد از ظهر جلسه کنید تا بنده صحبت کنم و بدلیل و براهین ثابت خواهم کرد که این قانون اصلش صحیح است ولی خوب تدوین نشده نظرات انجمن شهر و شهرداریها در نظر نگرفته اند و کار این نوع امور شهری مربوط به مردم است فرمایشی فرمودند راجع به مالیات و عوارض مالیات یک جنبه الزامی دارد ولی عوارض با تمایل همراه است چون این را مردم میدهند که سرنوشت شهرها را خودشان بدست بگیرند بنده استدعا کردم در ظرف ۶ ماه دولت مکلف باشد با اطلاع از نظرات انجمن شهر و شهرداریها و متخصصین و کارشناسان مسائل شهری در این قانون تجدید نظر بکنند یک قانون تازه ای بیاورید که واجد شرایط باشد چون این یک قانونی است که جلوگیری از نوسازی کرده خوب امروز ساختمان بسالیم ولی شرفاز و آسانسور نداشته باشد اینکه نوسازی نمی شود ساختمانهای زیبا، ساختمانهایی که فضای سبز داشته باشند، ساختمانهای

خوب را باید مزیتی برای آنها قائل بشویم تهران که پایتخت شاهنشاهی ۲۵۰۰ ساله ایران است با این قانون بکلی زیبایی و ارزش فنی و معماری خودش را از دست میدهد توسعه پارکها که مورد توجه دولت است کوشش دارند پارک درست کنند پارکها و باغات خصوصی بکلی از بین میروند برای خیابانها که مکرر گفته شده و رهبر عالیقدر ایران هم بارها گفته اند و اظهار عدم رضایت دارند بر نامه ای نیست که تا چند سال خیابانها از کندن راحت بشوند راجع به ساختمانها خیابانهای مرکز شهر مانند ناصر خسرو - اسلامبول - نادری و غیره بصورت مخروبه است باید یک ضوابطی وجود داشته باشد راجع به اینکه باید عوارض داده شود برای توسعه معابر و آبادی شهر که بحثی نداریم میگوئیم کار مردم را بانظر مردم شهر و انجمن شهر و کارشناسان تعیین کنید و یک قانون جامعی بیاورید که در جهت آسایش مردم و توسعه و پیشرفت شهرها باشد.

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه جناب عالی باین

پیشنهاد مخالف هستید؟

دکتر یزدان پناه - بله.

نایب رئیس - بفرمائید.

دکتر یزدان پناه - بنده متأسفانه با نظر جناب ابوذر مخالفم به دو علت (یک نفر از نمایندگان - این را قبلاً میدانستم) حالا عرض میکنم امیدوارم شما هم قانع بشوید دلیل اول این است که جناب مهندس ارفع باستحضار تان رسانند که مواردی از قانون نوسازی هست که احتیاج به اصلاح دارد و این بحث باد و لوت و هم در فراکسیون شده است و قرار شده است که مواردی که باید اصلاح شود آن موارد تهیه و لایحه اش تقدیم مجلس شورای ملی بشود (رامبد - همین را تصویب بکنید) علت دوم هم توضیحی است که جناب رامبد خدمتان عرض میکنم پیشنهاد جناب ابوذر به عقیده من ارتباطی با طرح مورد بحث ندارد زیرا این طرح مربوط است به تمدید مهلت پرداخت عوارض سال ۴۸ و پیشنهاد آقای ابوذر مربوط است به تجدید نظر در قانون نوسازی و علاوه بر این دو دلیل، اینکه میفرمائید

همین را تصویب بکنید جناب رامبد بنده تصور نمیکنم در قانونگذاری صحیح باشد که دولت را مکلف بکنیم که برود یک قانونی را درش تجدید نظر کند بدون آنکه لاف دولت از آنچه که در ذهن پیشنهاد دهنده میگردد اطلاع داشته باشد دولت چه میداند در ذهن من پیشنهاد دهنده چه مواردی از قانون ناقص است که برود تجدید نظر بکند و این را بگوئیم که دولت مکلف است برود در ظرف ۶ ماه قانون نوسازی را تجدید نظر بکند هدف از تجدید نظر کدام مواد قانون است اگر معلوم نشود دولت نخواهد توانست این تکلیف را انجام دهد زیرا ممکن است بنظر دولت قانون کامل باشد و علاوه آئین نامه راه را برای ما باز کرده است اگر خود ما بعنوان نماینده مجلس بنا نماینده عضو فراکسیون واقعاً مواردی را می بینیم که قابل اصلاح است طرح می دهیم که این موارد باید اصلاح شود کمالات ما در این مورد وقتی دیدیم که اجرای آن مواجه با اشکال شده است طرحی تهیه کردیم که این مهلت تمدید شود چه اشکالی دارد که فراکسیون مردم نیز مواردی از این قانون را که باید اصلاح شود بصورت طرح آن موارد را بدهند به مجلس، دولت هم مکلف باشد برود آن موارد را بررسی کند و بیاید اینجاست شرفیافتش را بگذرانند و تصویب برسانند و بهر حال ذکر اینکه دولت مکلف است ظرف ۶ ماه قانون نوسازی را بررسی بکند نه مشکلی را از جهت نمایندگان حل خواهد کرد و نه تکلیف را از نظر دولت روشن خواهد کرد و اجرای این پیشنهاد عملی نیست و نظر آقای ابوذر را تأمین نخواهد کرد این است که بنده با آن مخالفم و جهاتش را عرض کردم خصوصاً امیدوارم این توضیحاتی که عرض شد قانع کننده باشد و جناب ابوذر پیشنهاد خودشان را مسترد فرمایند.

نایب رئیس - آقای دکتر مدرس بعنوان مخالف صحبت میفرمایند بفرمائید.

دکتر اسفندیاری - وقت مجلس تمام شده است.

نایب رئیس - سر ساعت ۹ شروع نکردیم آقای دکتر مدرس بفرمائید.

دکتر مدرس - بنده و آقای دکتر یزدان پناه بهتر این است که در امور بانکی صحبت کنیم (دکتر یزدان پناه - راجع به خودتان بفرمائید نماینده حق دارد در هر مورد

صحبت کند) درست است منظور این بود که بهتر این بود که در رشته تخصصی خودمان صحبت میکردیم اعضای حزب اقلیت نظرات خودشان را چندین بار با نهایت وضوح و روشنی بعرض ساحت مقدس مجلس شورای ملی رسانند ولی جناب آقای دکتر یزدان پناه کسی توجه نکرد الان هم آقای ابوذر خیلی واضح بیان کردند که حتی بنده هم که در این کار اطلاعی ندارم فهمیدم که در این قانون نوسازی تمام ضوابط گرفتن بولی هست ولی متقابلاً هیچ نوع راهها برای خرج کردن آن نیست (دکتر یزدان پناه - ماده اول و دوم قانون نوسازی را نخونده اید) ماده اول را اگر اجازه بفرمائید میخوانم (دکتر یزدان پناه - علت این نظریات این است که توجه نمیشود) الان میخوانم در اجرای اصل یازدهم منشور انقلاب شاه و ملت نوسازی و عمران و اصلاحات اساسی و تأمین نیازمندیهای شهری و احداث و اصلاح و توسعه معابر و ایجاد پارکها و پارکینگها (توقفگاهها) و میدانها و حفظ و نگهداری پارکها و باغهای عمومی موجود و تأمین سایر تأسیسات مورد نیاز عمومی و نوسازی محلات و مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها از وظایف اساسی شهرداریهاست و شهرداریها در اجرای وظائف مذکور مکلف به تهیه برنامه های اساسی و نقشه های جامع هستند مگر سابقاً قبل از این قانون شهرداریها وظیفه دیگری داشتند؟ (مهندس ارفع - ماده دیگری هم هست) ماده را صرف نظر میکنم اما موردی را که بنده میخواستم عرض کنم این است که آقای دکتر یزدان پناه اگر یک موردی را یک نماینده ای پیشنهاد میکند و این موضوع برفع مملکت و شهرداری است باید تعصب را کنار بگذارید و قبول کنید اجازه بفرمائید پیشنهاد آقای ابوذر این است که ظرف ۶ ماه دولت را مکلف کنیم که اگر نواقصی دارد مرتفع کند و این همان چیزی است که لیبر محترم اکثریت فرمودند یک ضمانت اجرایی به این کار بدهید (عباس میرزائی - پیشنهاد اگر منطقی داشته باشد مورد قبول واقع میشود) (زنگ رئیس).

نایب رئیس - آقای عباس میرزائی بگذارید مطالبشان را بگویند.

دکتر مدرس - آقای عباس میرزائی همیشه اجازه دارند حرف بنده را قطع کنند بهر حال این پیشنهاد از طرف

اقلیت داده شده بنده که معتقد اقلیت فقط حزب مردم نیست حزب محترم بان ابرائیسست هم پیشنهاد کردند ولی متأسفانه در اکثریت یک نوع لجاجتی هست که اگر منطقی ترین حرفها زده بشود باید باتفاق آراء رد شود (یکفراز نمایندگان- اینطور نیست) پس امیدوارم انشاءالله در مورد پیشنهاد آقای ابوذر یک تجدید نظری بفرمائید.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای ابوذر یک مرتبه دیگر قرائت میشود.

(شرح سابق خوانده شد)

نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ابوذر خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

چون وقت نزدیک بانمام است با اجازه خانمها و آقایان رأی میگیریم به ادامه جلسه تا پایان این لایحه و اعلام وصول لایحه بودجه از مجلس سنا و همچنین قرائت چند نامه ای که از طرف دولت رسیده است خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - آقایان نمایندگان اکثریت اصل حزب در واقع یک همفکری و یک هم رأی بود ولی پیشنهادی که فراکسیون پارلمانی حزب اکثریت دادند بدست همین اعضای فراکسیون در کمیسیون تغییر کرد و آنچه که کمیسیون حزب اکثریت تصویب کرد به پیشنهاد عضو همین فراکسیون در مجلس تغییر کرد اگر این تغییرات در جهت مردم میبودن بفرمایشات دوست بزرگوار و صدیقم جناب آقای ارفع تأیید میگذاشتم که میفرمودند این بحثها را نکنید که میگویند مجلس از مردم جدا است ولی مجلس به ساختمان زیبای نیست به سروصدای من هم نیست به جواب شما نیست بلکه فقط به عملی است که میکنید. لیدر اکثریت گفتند که دولت میخواهد پیشنهادی برای اصلاحات قانون نوسازی بیاورد اگر راست گفتند آقای ابوذر هم همین فرمایشات را در قالب جملات پیشنهاد دادند پس چرا رد کردند؟ (عباس میرزائی - آقای ابوذر گفتند تمام قانون را بیاورید) جناب یزدان پناه مردم در مورد گفتار و اعمال ما قضاوت میکنند و میزان قضاوت آنها است که

باعتصاب و سیاست حزبی شما و همکاری زعمای اکثریت با دولت حزبی اجازه قبول پیشنهادات ما را نمیدهد از خودتان استدعا میکنم بنویسند که عوارض ۴۸ پس از پایان سال ۴۸ قابل مطالبه است در غیر اینصورت این لایحه خلاف اصول است.

نایب رئیس - آقای دکتر عاملی بفرمائید.

دکتر عاملی - من اگر چه موافق هستم که این مدت تجدید بشود همانطور که فرمودید مردمی که در فشار هستند لااقل برای تهیه وجوه این عوارض فرصتی داشته باشند از این جهت البته عرضی ندارم و پیشنهادی هم گرچه بسیار مورد میتوانست داشته باشد تقدیم نکردیم در مورد این طرح برای اینکه سرنوشت معلومی دارد و هر اندازه که منطقی باشد مورد عنایت قرار نمیگیرد اما در کلیات آخر لایحه اجازه میخواهم یک نکته ای را تذکر بدهم شاید بر اساس این تذکرات بعداً خود شما یک ترمیمی اتخاذ بفرمائید و یک راه حلی پیدا بکنید عوارض همانطور که بارها گفته شده است هنگامی باید از مردم گرفته بشود که مردم احساس کنند شرایط بهتری بانها ارائه داده خواهد شد اگر میخواهید این عوارض خوب وصول بشود. بموقع وصول بشود. بهسولت وصول بشود شرطش این است که خدمتی ب مردم بکنید و از آنها انتظار داشته باشید چرا بموقع این عوارض وصول نشد در شدت عمل دولت یاد را بنمورد در شدت عمل شهرداری تردید نکنید آنها مردم را واقعاً تحت فشار قرار میدهند منتها بیایم علت عدم وصول آنها توجه کنیم این مرد تهرانی یازن تهرانی که میروند پای گیشه عوارض و این مبلغ را که بهر ترتیب باشد میپردازد اگر از او پرسند به ازای چه تغییری در وضع نو. این عوارض را میپردازد چه جواب میدهد؟ این جواب را حاضر نکنید بمن بدهید که امر نوسازی است اول باید پولش را بگیریم و اعتبار بان فراهم بکنیم و بعد دست یک سلسله کارها و بر نامه های عمران شهری بزیم این دستگاهی که خودش را آماده میکند که مبلغی علاوه بر سال گذشته بگیرد و خرج کند آیا نباید یک در باغ سبزی ب مردم نشان بدهد و یک رُست تازه ای بگیرد که مردم احساس بکنند این یک دستگاهی است بار و جبه جدید با وضع جدید نه

اینکه دستگاهی باشد ناقص تر از دیروز و نتوان ترو بی عرضه تر از دیروز یک چنین دستگاهی باید عوارض اضافی داد؟ از یک چنین دستگاهی باید خدمت اضافی انتظار داشت؟ مسئله ای است که باید حل بکنیم شما میفرمائید که از لحاظ شهرداری این کار را نکردیم از لحاظ کمک ب مردم کردیم این را قبول میکنیم. ولی از لحاظ شهرداری چه کردید؟ از لحاظ اینکه شهرداری را تطبیق بدهید با این وظایفش چه طرحی ارائه میدید؟ نمایندگان اکثریت چه طرحی دادید اگر واقعاً این طرح شما متضمن مضمونی بود که شهرداری تهران مسامد که نشان نداده آملحه انجام وظایفش هست حق ندارد این عوارض را بگیرد آنوقت واقعاً فکر و عمل شمارا تحسین می کردیم ولی در ضمن این چهار ماه باز اگر شهرداری شما همین هست که هست چه امیدی برای مردم پیدا خواهد شد که بارضا و رغبت پای گیشه ها بروند و این پول را بپردازند وضع زیاله عوض شد؟ از زمانی که قانون نوسازی مطرح شد و بان ایراد گرفتیم ایراد حزب بان ایران نیست این بود که قانون خوب است مجریش کیست؟ با اعتماد ما مجریش این توانائی را ندارد باز میگوئیم وضع زیاله ها راحتی در این مدت نتوانسته سرو سامانی بدهد مسئله نرخها را اجازه میفرمائید طرح بکنم؟ این وظیفه شهرداری نیست؟ مردم در این شهر سینما میروند بلبش را از بازار سیاه میخرند این یک مکانیسم مخصوصی است سالها است که وجود دارد این مدیرانیکه سالهاست از پشت سر ب مردمی که در برابر شان ایستاده اند خیانت میکنند حق آنها را بدست دلال ها میدهند تا کی باید این عمل را بکنند که شهرداری قائل بشود که صلاحیت این امر عمومی را دارند تا کی باید این کار را بکنند (دکتر فریور - لابد برای مبارزه با این کار دولت سینما خواهد ساخت) آیا میخواهید سینمای جدید با مدیران خارجی درست شوند؟ چکار میکنند در این مسائلی که درد مردم است آن آدمی که تاکنون میرفته با خانوادهاش که بسینما برود اجباراً بلبش را از بازار سیاه خریده و میداند که این در اثر یک تبانی است که از همان پشت گیشه انجام میشود و شهرداری شما بدست مدیرانی که اینطور ب مردم عمل میکنند برگت صلاحیت

میدهد جو از شغل میدهد بدست این دستگاه مردم. میخواهند عوارض اضافه بپردازند؟ آن وضع لبنیات شهر است يك كارخانه دولتی با كمك دولت يك محصولاتی تولید میکند شهرداری شما این لیاقت را نشان نداده که بر طرز توزیعش نظارت بکند که این طرز توزیع يك مقدار عوائد خاصی برای بکعبه مخصوصی ایجاد نکند یکعبدهای از این راه ب مردم تحمیل نکنند و برای جنس كارخانه منگی و وابسته بدولت بازار سیاه ایجاد نکنند شما با این دستگاه میخواهید قانون نوسازی را اجرا بکنید؟ دو مرتبه مجبور خواهید شد طرحی برای تمدید بیاورید وضع اتوبوسرانی وضع شهری کافی نبود نرخهای مسافرتی هم که بازار تباط پیدا میکند بزندگی و تفریحات مردم همین شهر اینهم دستخوش اجحافات است کسی میخواهد مسافرتی بکند در طول سال که مسافتی را طی میکرده ۱۰ تومان میداده و الآن همان مسافت را باید ۱۸ تومان یا ۲۰ تومان بدهد و انجمن شهر شما این کار را تأیید میکند یا شهرداری شما از این نوع اجحافات جلو گیری نمیکند. چرا؟ اینها حق مردم است این باید آسایش داشته باشد بدنبال کار و کوشش باشد و امکانات اضافی که شما در اختیارش گذاشته اید تاد آمد بیشتر داشته باشد بشما عوارض می دهد شما برایش مشکلات بیشتر فراهم میکنید عوارض هم میخواهید. بعلت این امر برسید چرا این عوارض دچار اشکال شده است چرا ناگزیر شدید تمدید کنید گذشته از اینکه مردم میخواهند بروند که حتی پول را بپردازند دستگاههای مجری آن اندازه صلاحیت و توانائی ندارند که کسی که می رود آنجا پول میدهد براحتی پولش را بگیرند حتی آن مقدار صلاحیت ندارند آنوقت شما يك چنین وظایف عمده ای در برابرشان قرار میدهید؟ و يك چنین انتظاراتی از مردم دارید که در برابر اینگونه سازمانهای ناقص سر تعظیم فرود بیاورند این البته صحیح نیست يك بررسی اصولی بفرمائید نسبت باین موضوع حالا که این اندازه توجه فرمودید خیلی متشکر مولى واقعا این مسئله را بشکافید و جوایش را بر سید و واقعا شرایطی ایجاد بکنید که بین مردم و دستگاهی که بآنها میخواهد خدمت بکند تفاهم کامل ایجاد بشود این نوع اشکالاتیکه همه شماها میدانید و به كوچکترین و ناچیزترین آنها اشاره کردم ولی كوچکترین و ناچیزترین مواردی که مبتلا به عموم است اگر باین اصول

توجه کنید من امیدوارم بزودی طرحهای بهتری ارائه بدهید (آفرین).

نایب رئیس - آقای دکتر یگانه بفرمائید.

دکتر یگانه (وزیر مشاور) - مطلبی که امروز در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح است طرحی است که از طرف نمایندگان محترم اکثریت تهیه شده و تمام علت و هدف آن از طرف لیدر محترم فراکسیون باستحضارتان رسید البته این طرح که از هر حیث مورد استقبال و مورد موافقت دولت است از نظر رسیدگی و فروغ و جزئیات مطرح شد پیشنهادی هم داده شد ولی فکر میکنم يك مطلب در اینجا کاملاً توجه نشد و آن در اظهارات جناب آقای رامید بیشتر منعکس بود این قانون عوارض نوسازی در سه سال پیش وقتی گذشت که انجمنهای شهر در مملکت تشکیل نشده بود و در آن موقع بود که هیچ مانعی هم نداشت بر اینکه اگر وجوهی از مردم گرفته شود به دو جهت بتصویب مجلسین برسد یکی برای اینکه در سطح کشور اصول نوسازی مطرح بود و الا هر انجمن شهری بسابقه خودش میتواند عوارض تصویب کند و آن را اختصاص بخودش بدهد علت اینکه دولت لایحه آن را تقدیم مجلس کرد در اجرای اصل مهتری بود برای ایجاد ضابطه خاصی در مورد تمام شهرداریها در حقیقت بتصویب قانون از طرف مجلسین الزامی برای تمام دستگاهها چون انجمنهای شهر مقامات بلدی ملی و محلی بوجود آمد ولی قوه مقننه منافوق همه است و میتواند برای آنها تکلیف معین کند در اینجا گفته شد که این عوارض باج است غرامت است بنده این را صریحاً عرض میکنم که این عوارض بموجب يك قانونی وضع شده و مادام که این قانون بصورت خودش باقی است عوارض باید بمصرفیکه در قانون مندرج است برسد و عنوان دیگری ندارد اما مطالبی راجع بشهرداریها گفته شد این را دولت بکرات در ساحت مقدس مجلس شورای ملی و در خارج از اینجا گفته است که از وقتیکه انجمنهای شهر تشکیل شده دولت اموری را که از وظایف آنها میداند از هر گونه دخالت در آنها خودداری میکند برای رشد و توسعه دمکراسی در مملکت رعایت این اصول لازم است ولو اشتباهی در بادی امر پیش آید باید این تشکیلات محلی ترویج پیدا کند تا بعد از مدتی بآن رشد که باید برسد اگر ما منتظر بشویم که همیشه دولت

مرکزی که مسلماً از حیث نیروی انسانی و مالی توانائی بیشتری دارد بخواهد امور جزئی شهرها را هم بعهده بگیرد صحیح نیست از مشروطیت ما ۶۰ سال گذشته دولت وظیفه خودش دانست که بعد از سالها در مملکت این مجامع را تشکیل بدهد و بموازات قانون انجمنهای ایالتی و ولایتی که يك شور آن در مجلس شورای ملی باقی مانده تمام مسائل مملکتی را واگذار ب مردم کند آموزش و پرورش که بزرگترین رقم بودجه به آن اختصاص پیدا میکند با دو قانون بوسیله مردم محل اعمال خواهد شد و از این پس این نگرانی همشما برای ما خواهد بود که يك انجمن شهر کوچکی در ساختن يك تأسیسات بزرگی آن نیروی انسانی و توانائی مالی را نداشته باشد ولی بهتر این بود بناقص شروع کنیم و بکامل برسیم البته آن عمری که از قوه مجریه و مقننه که ۶۹ سال است میگذرد در مورد انجمنهای شهر که در حدود یکسال و نیم است انجام شده نمیتوان توقع داشت معیناً مطالب مهم و لواحق مهم مربوط بشهرداریها بوسیله وزارت کشور یعنی دولت به مجلس تقدیم میشود شخص بنده در اینجا بهیچوجه هر گونه رابطه ای را بین دولت و شهرداریها رد نمیکنم مسلم است که در مقابل شهرداریها وزارت کشور لایحه ای تقدیم میکند و بتبع آن دولت همیشه مسائل مربوط بشهرداری را باطلاع قوه مقننه میرساند و مسلم است مطالبی که اینجا فرمودید عین صورت جلسات را بانجمن شهر خواهیم داد که مورد مذاقه قرار دهد ولی دو مطلب است خود بنده بعنوان خدمت گزار دولت ممکن است راجع بشهرداری يك مطلبی بگویم ولی از طرفی انجمن شهر خانه من است هر کس خواست میتواند در جلسات انجمن حضور پیدا کند هر مطلبی دارد بیان کند بنابراین چه بنده و چه نمایندگان محترم هر موقع بخواهند و مطالب مفیدی داشته باشند با انجمن شهر میتوانند تماس بگیرند برای آنها نهایت افتخار خواهد بود که از فکر شما استفاده کنند من این را طبق نامه رسمی بانجمن شهر منعکس میکنم و متعاقباً جواب انجمن را ولی خوب اینجا جناب آقای رامید باینکه لایحه خاص مطرح بود چند دفعه اشاره بدولت فرمودند بنده چون لایحه خاص مطرح است بخودم اجازه نمیدهم که از خود لایحه خارج بشم البته دولت همیشه میتواند مطالبش را

باستحضار مجلس برساند و این آن احترام قلبی من نسبت بایشان است و بیانات ایشان در شأن يك نماینده مجلس است که بگوید ولی دولت باید از يك رسومات دیگر در همه جای دنیا تبعیت کند عمده اینست که آیا این خدمتگزاران چه در دولت و چه در شهرداریها تمام مساعی و همت خودشان را مصروف داشته اند و آنوقت مقداری از کار ناقص مانده خدای نکرده مثل اینکه فرمودند هیچ کار نشده پس شهری که امروز سه میلیون و سیصد هزار جمعیت دارد آبش از کجا میرسد؟ برقش از کجا میرسد؟ این را دولت انجام میدهد يك قسمت راهم شهرداری انجام میدهد البته شما این انصاف را همیشه داشته اید و گفته شده این جا هر گونه خرده گیری که بشود واقعا هیئت دولت عاملی است که استفاده میکند و کارش را بهتر میکند ولی گاهی کتمان همه خدماتها میشود و آنوقت است که دولت بنابه وظیفه خودش و با وجدان خودش باید ببیند که اینطور هست یا نیست ملاحظه بفرمائید وضع بودجه مانست به ۳۰ سال پیش مملکت ۲ هزار برابر شده در صورتیکه باید توجه کرد در همه چیز ۲ هزار برابر افزوده شده یعنی در درآمد و خواسته و اینطور که مملکت ترقی میکند خواستهها هر روز در تزايد است البته مقدرات بجه وسیله تهیه میشود شهرداری عوارض نمیگیرد و برای نوسازی دولت هم فکری خواهد کرد چون يك خرده از حدود خرده گیری تجاوز کرد و خدمات ما نفی شد روی دفاعی که چون اینجا مهد دمکراسی است دولت هم میتواند از خودش دفاع بکنند بنده خواستم عرض کنم که این قسمت از فرمایشاتشان را هم قبول ندارم فرمودند فراکسیون تصویب کرد يك طرز دیگر رفت کمیسیون کشور يك نماینده دیگر طرز دیگر تغییر داد بلکه تعصب نداریم من عضو دولت هستم آزاد هستم در يك دولت حزبی عضو دولت هم تحت دیسیپلین حزبی است معیناً چون اکثریت وجه بنده در بحث موادی که شایسته قوه مقننه میدانند ایرادی نبود بنابراین اگر ایرادی هست جناب آقای دکتر مهدوی پیشنهاد فرمودند و آن پیشنهاد که يك تناقض جوئی با مصوبات کشور و مصوبات کمیسیون داشت آن بتصویب رسیدنشان میدهد که در آن واحد از نظری که صائب است

صرف نظر نمی‌شود و اینکه در جواب جناب آقای ابوذر فرمودند دولت لایحه را مطالعه کند سیاست لازم بود دولت وظیفه اش همیشه اینست اگر نمایندگان محترم نظرات اصلاحی دادند که هر طرحی را در مجلس می‌شود ارائه داد و طرحی که امروز تصویب شد پیشنهاد خرج است ، تقلیل عواید است از جرایم بخشوده میشود بنابراین دولت قبول کرد چون نظر اکثریت بود بنابراین آن نظری که فرمودید دولت لویج را مطالعه نمی‌کند اینست که این ماده بتصویب نرسید و معنایش این می‌شود که از طرف دولت در فراکسیون هر طور صلاح تشخیص میدهند ماهم عمل میکنیم من استدعا میکنم اگر خودتانهم نظری دارید مرقوم بفرمائید در این مجلس هم شاهد بوده‌اید که مادر قانونگذاری تعصبی نداریم دولت بمناسبت وظایفی که دارد عوایدی را باید تحصیل کند و خرج کند مجلس شورای ملی هم بمناسبت نمایندگی از طرف ملت این تعدیلی که باید بموقع بفرمائید این دفعه اینقدر تعدیل فرمودید و دولت هم سمعاً و طاعتاً اجرا میکند (احسن).

نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر نیست ؟ (اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقتن خواهش میکنم قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - اعلام وصول و قرائت نامه مربوط بیک فقره لایحه قانونی از مجلس سنا

نایب رئیس - لایحه بودجه سال ۱۳۴۹ که بمجلس سنا فرستاده شده بود با اصلاحاتی برای اخذ رأی نهائی رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت میشود .
(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (بودجه) در خصوص لایحه شماره ۲۸۶۴۴ مورخ ۱۳۴۸/۱۱/۱۹ دولت راجع به بودجه سال ۱۳۴۹ کل کشور که ضمن مرقومه شماره ۲۸۳۷۹ مورخ ۱۳۴۸/۱۲/۷ از آن مجلس محترم به مجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز یکشنبه هفدهم اسفند ماه ۱۳۴۸ مطرح و مورد شور واقع و بتصویب مجلس سنا رسید .

اینک لایحه قانون مزبور با اصلاحاتی که در آن بعمل آمده است جهت اخذ رأی نهائی بضمیمه افاد میگردد .
رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی
نایب رئیس - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیون بودجه ارجاع می‌شود .

۹ - اتلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات

نایب رئیس - نامه‌ای از دولت رسیده است برای اطلاع مجلس قرائت می‌شود .
(بشرح زیر خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

با رعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقت نامه اعتبار صادراتی جهت جانشین ۷۶/۵ درصد از اعتبار ۱۴۰ میلیون مارك موضوع موافقت نامه مالی مورخ ۲۳/۴/۴۸ منعقده باشه کتھای کلو کتر همبلد دوتیس آ.گ و براون باوری اندسی آ.گک (کنسرسيوم) با مؤسسه آلمانی کردیت انشتالت فور ویدر آف باو در تاریخ ۱۳ بهمن ۱۳۴۸ منعقد گردیده است . اعتبار مذکور در ۱۸ قسط بصورت سفته باز پرداخت میگردد و به مانده اقساط باز پرداخت شده بهره‌ای از قرار ۶/۵ درصد در سال تا بهمن سال ۵۱ و ۶ درصد در سال از تاریخ اسفند ۱۳۵۱ تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط اردیبهشت ۱۳۵۲ میباشد .
این گزارش در اجرای تبصره ۲ ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد .
امیر عباس هویدا

۱۰ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - دستور جلسه آینده باقی مطالبی است که در دستور جلسه امروز بود مطرح نشد باضافه گزارش شوردوم موافقتنامه خط مرزی حدفاصل فلات قاره بین ایران و قطر ، بنابراین جلسه امروز را ختم میکنم جلسه آینده ۹ صبح روز پنجشنبه خواهد بود .

(یک ساعت و چهل دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر حسین خطیبی